

Strategisch Huisvestingsplan Sporten en Bewegen

2023-2027

Versie 30 juni 2023

Inhoud

Beweging richting bewegen **3**

Verantwoording en leeswijzer **4**

1 Sporten en bewegen in Amsterdam **5**
1.1 Amsterdam is een sportstad, maar de verschillen zijn nog groot 5
1.2 Waarde van sporten en bewegen 6
1.3 Sporten en bewegen in cijfers 6
1.4 Sport- en beweegvoorzieningen in vogelvlucht 9

2 Ontwikkelingen en ambities **12**
2.1 Ontwikkelingen 12
2.1.1 Sport en bewegen in een complete, maar verdichtende stad 12
2.1.2 Toegankelijkheid sport onder druk 12
2.1.3 Beter en breder gebruik van voorzieningen 13
2.1.4 Veranderende sportbeoefening Amsterdammers 13
2.1.5 Impact corona 13
2.2 Doelen 14
2.2.1 Doel 1: Amsterdam beweegstad 15
2.2.2 Doel 2: Sterk en vitaal sportaanbod 15
2.2.3 Doel 3: Robuuste fysieke sportinfrastructuur 16
2.2.4 Doel 4: Toegankelijkheid en betaalbaar voor iedereen 17
2.3 Groeiopgave sportvoorzieningen 17

3 Resultaten en terugblik **22**
3.1 Bouw en herontwikkeling sportaccommodaties 22
3.2 Sporten in de wijken van de toekomst 24
3.3 Sporten en bewegen in de openbare ruimte 26
3.4 Duurzaamheid 26

4 Afwegingskader **28**

5 Plannen de komende 4 jaar en doorkijk **32**
5.1.1 Opgave Oost 33
5.1.2 Opgave Zuidoost 36
5.1.3 Opgave Noord 39
5.1.4 Opgave Centrum 42
5.1.5 Opgave Zuid 44
5.1.6 Opgave Nieuw-West 46
5.1.7 Opgave West 49
5.1.8 Opgave Weesp 51

6 Financiën en risico's **53**
6.1 Financiën 53

Bijlagen **55**

Beweging richting bewegen

Sporten en bewegen is een essentieel onderdeel van ons dagelijks leven. Een rondje fietsen langs de Sloterplas, voetballen in het Gaasperpark of honkballen op sportpark Tuindorp Oostzaan. Sporten en bewegen maakt ons fitter, gezonder en gelukkiger. Omdat we iedere Amsterdammer dit profijt en plezier gunnen, willen we bewegen nog gemakkelijker maken.

Als gemeente Amsterdam willen we een beweging richting bewegen op gang brengen waarbij we jonge Amsterdammers en de doelgroepen die extra hulp van ons vragen op dit vlak, centraal stellen. We willen kinderen bijvoorbeeld aanmoedigen om buiten te spelen. Dat is niet alleen leuk, maar ook gezond. Het is tijd om de speelplekken in onze mooie stad te herontdekken en de jeugd uit te dagen. Jaarlijks gaan we veertig sport- en speelplekken aanleggen of bestaande locaties opwaarderen.

Een gezonde leefstijl helpt gezondheidsverschillen verkleinen en zorgkosten verlagen. Niet alleen kinderen hebben baat bij meer beweging. Ook op latere leeftijd wandelen of de fiets pakken draagt bij aan gezond oud worden. Dat vraagt om een beweegvriendelijke inrichting van de stad en goede samenwerking met scholen, bedrijven en andere maatschappelijke organisaties. Het doel is structureel bewegen gemakkelijker integreren in het dagelijks leven.

Meer bewegen kan ook een opstap zijn naar sportdeelname. Amsterdam heeft vitale verenigingen nodig om een divers sportaanbod te behouden en maatschappelijke doelen te behalen. Komende jaren investeren we in duurzame en toekomstbestendige voorzieningen, zoals sporthallen, sportparken en extra zwemwater. Een belangrijk uitgangspunt is dat we investeringen koppelen aan de sociale opgave in de stad, zodat beweeg- en sportdeelname kansrijker wordt in de wijken en bijdraagt aan een gezondere en meer verbonden stad. Vooral op plekken in de stad waar dat het meest nodig is. Zo kunnen we de positieve effecten van sport en bewegen vergroten. Dat betekent een inhaalslag in de stadsdelen Zuidoost, Nieuw-West en Noord.

Ik ben ervan overtuigd dat dit Strategisch Huisvestingsplan ertoe bijdraagt dat Amsterdam een nog mooiere en completere stad wordt om te sporten, spelen en bewegen.

Sofyan Mbarki
Wethouder Sport en Bewegen

Verantwoording en leeswijzer

Het Strategisch Huisvestingsplan Sporten en Bewegen (hierna: SHP) geeft een overzicht van de investeringsopgave in sportvoorzieningen (binnen- en buitensportaccommodaties, urban sports en sport en spel in de openbare ruimte) voor de periode 2023-2027. Het SHP laat zien met welke opgaven, ruimteclaims en kosten voor huisvesting, beheer en exploitatie we rekening moeten houden en waar voorzieningen moeten komen. Dit doen we per stadsdeel en per type sport- en beweegvoorziening. Op basis van dit plan worden jaarlijks aanvragen voor middelen ingediend.

Dit plan gaat over de gemeentelijke sportvoorzieningen die door ons of een externe partij worden geëxploiteerd. Het plan benoemt ook de doelen voor buitenspelen, sporten in de openbare ruimte en urban sports. De vertaling naar concrete investeringen wordt bewust niet in dit stuk gedaan; hiervoor worden jaarlijks uitvoeringsplannen geschreven in samenwerking met de stadsdelen en de directie Verkeer en Openbare Ruimte (hierna V&OR). Naast de stedelijke opgaven bieden juist de gebiedsgerichte agenda's en speelruimteplannen van stadsdelen hier zelf input voor. Het SHP gaat niet over watersport, openbare zwemplekken en privaat geëxploiteerde sportaccommodaties, voor zover deze niet binnen de gemeentelijke sportparken gelegen zijn.

Het SHP is opgesteld door de directie Sport & Bos, in samenwerking met de afdeling Maatschappelijke Voorzieningen. Ook is dit stuk besproken met de directies binnen het sociale en fysieke domein, de stadsdelen, stadsgebied Weesp en externe stakeholders zoals de Sportraad Amsterdam, de grootste sportbonden en het NOC*NSF. Dit SHP vervangt het SHP Sport (vastgesteld in 2019). Het plan vervangt niet het Strategisch Plan Sporten en Spelen in de openbare ruimte (vastgesteld in 2021), maar scherpt wel de beweegdoelen verder aan.

Leeswijzer
Hoofdstuk 1 laat in vogelvlucht zien hoe en waar Amsterdammers sporten en bewegen. Het laat zien dat er grote verschillen zijn in de stad. Hoofdstuk 2 beschrijft in grote lijnen actuele en toekomstige ontwikkelingen in de stad die beleidsmatige keuzes nodig maken. De ambities die we in dit hoofdstuk uitspreken, hangen samen met deze ontwikkelingen. Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de investeringen die de afgelopen jaren zijn gedaan om sporten en bewegen voor alle Amsterdammers mogelijk te maken. Het afwegingskader aan de hand waarvan we de urgentie en meerwaarde van een investering bepalen staat in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 beschrijft de concrete investeringsopgave per stadsdeel. In hoofdstuk 6 komen de financiën en de risico's aan bod. Bijlage 1 geeft een overzicht van de beleidskaders die ten grondslag liggen aan en medebepalend zijn voor de keuzes in dit plan. Bijlage 2 biedt een overzicht van de sportvoorzieningen in de stad.

1 Sporten en bewegen in Amsterdam

Voldoende sport en bewegen brengt plezier en draagt bij aan een goede fysieke, mentale en sociale gezondheid. Amsterdam biedt een mooi en divers palet aan sport, spel en beweegaanbod, evenementen en voorzieningen. Er valt iets te kiezen, zowel voor beginners als voor topsporters. Als gemeente investeren we stevig in deze voorzieningen. Tegelijkertijd staan we voor grote uitdagingen. Dit hoofdstuk laat in vogelvlucht zien hoe het gesteld is met de deelname van Amsterdammers aan sporten en bewegen.

1.1 Amsterdam is een sportstad, maar de verschillen zijn nog groot

Amsterdam is dan wel een echte sportstad, maar onder de oppervlakte zijn er grote verschillen. De mate waarin Amsterdammers sporten en bewegen is ongelijk verdeeld over de bevolkingsgroepen en postcodes in de stad. Dit geldt ook voor het vooruitzicht op een goede gezondheid en hoge levensverwachting. Slechts de helft van de Amsterdammers voldoet aan de beweegrichtlijnen van de Gezondheidsraad (>150 min per week matig tot intensief bewegen, veel zitten vermijden).

Hoeveel we bewegen verschilt per huishouden, buurt en stadsdeel. Amsterdammers met een lager inkomen, met een migratieachtergrond, met gezondheidsproblemen of een lichamelijke beperking bewegen minder. Daarnaast sporten of bewegen veel Amsterdamse ouderen onvoldoende. Onder kinderen en jongeren (vooral leerlingen vmbo en mbo) is er veel beweegarmoede. Deze groep is minder vaardig in bewegen en speelt minder vaak buiten. Juist in delen van Amsterdam waar sporten, buitenspelen en bewegen minder vanzelfsprekend, toegankelijk of aanwezig zijn, moeten we flinke (inhaal)slagen maken.

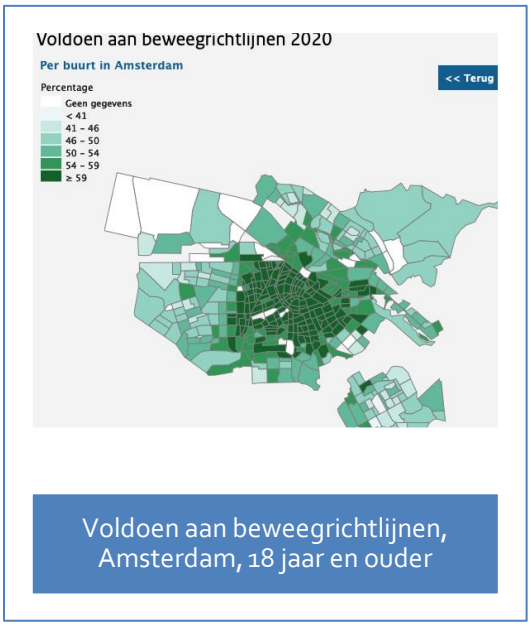

Figuur 1. Sporten en bewegen, verschillen tussen Amsterdamse buurten; bron: RIVM, 2020

1.2 Waarde van sporten en bewegen

Dat sporten belangrijk is voor een sportief en gezond leven, is overduidelijk. Sterker nog, investeren in sport en bewegen loont voor de samenleving, ook als je de kosten en maatschappelijke baten uitdrukt in geld. Voor elke euro die we investeren in sport krijgen we 2,7 euro terug in maatschappelijke meerwaarde(!). Denk hierbij aan een langere levensverwachting, lagere zorgkosten en minder blessures, lager ziekteverzuim en een hogere productiviteit, minder schooluitval en betere leerprestaties, en zelfs minder criminaliteit.

Figuur 2. Kosten in relatie tot en opbrengsten, Nederland 2022; bron: Kenniscentrum Sport & Bewegen, 2022

1.3 Sporten en bewegen in cijfers

Elke drie tot vier jaar wordt met de Amsterdamse Sportmonitor gemeten hoeveel Amsterdammers sporten. Daarnaast wordt halfjaarlijks een sportdeelname-index opgesteld, waarbij gebiedsgerichter wordt gemeten. Beide onderzoeken geven een beeld van de sport- en beweegdeelname en beleving van de Amsterdammer (genoemde cijfers komen uit de sportdeelname-indexen van 2021 en 2022, tenzij anders vermeld).

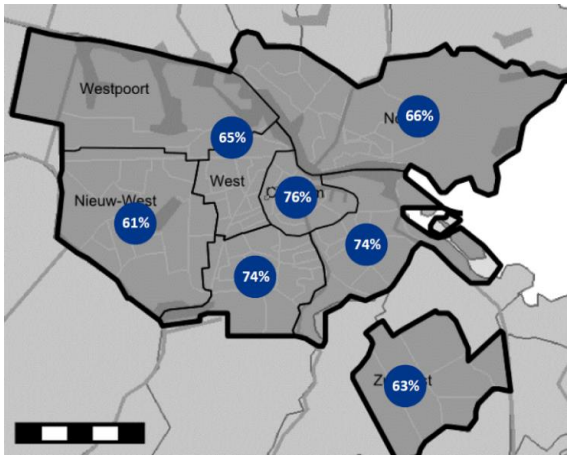

Figuur 3. Percentage Amsterdammers dat wekelijks sport, per stadsdeel

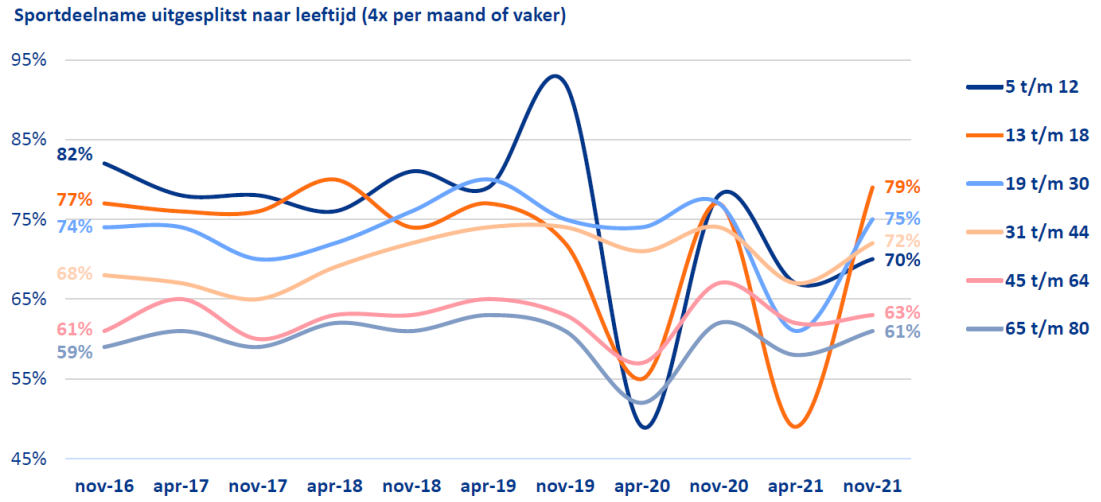

Figuur 4. Sportdeelname naar leeftijd

Verschillen in stadsdelen en leeftijden

Over heel Amsterdam genomen lijkt het goed te gaan met de sportdeelname. Twee derde van de Amsterdammers sport één keer per week. Hiermee ligt de sportparticipatie (69%) iets hoger dan het landelijk gemiddelde (67%). Als we inzoomen op de stad, zien we dat deelname sterk verschilt per gebied en leeftijd. Zo is de gemiddelde wekelijkse sportdeelname van inwoners in stadsdeel Centrum (76%) veel groter dan in Nieuw-West (61%). Jongvolwassenen van 19 t/m 30 jaar (72%) sporten meer dan de leeftijdsgroep van 45-64 jaar (58%).

Een belangrijk gegeven is dat 24 procent van de Amsterdammer zelden of nooit sport. In de hoogste leeftijdsgroepen is het aandeel niet-sporters groot: bij 65+'ers is dit 36 procent en bij de groep 45-64 jaar 32 procent. Tegelijkertijd geeft 75 procent van de ondervraagden aan het komende half jaar weer meer te willen gaan sporten.

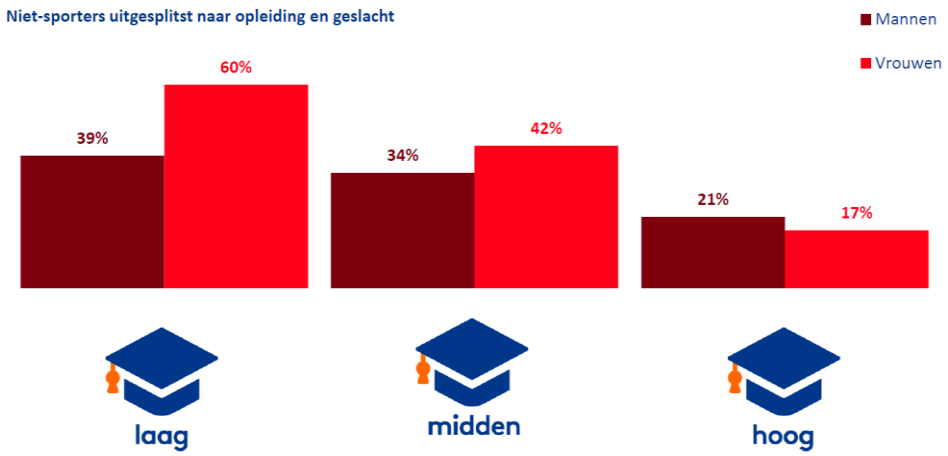

Figuur 5. Niet-sporters uitgesplitst naar opleiding en geslacht

Populaire sporten

Amsterdammers doen steeds vaker aan steeds meer verschillende sporten. Het aantal sporten dat de Amsterdammer beoefent, komt uit op gemiddeld 3,8.[1] Per leeftijdsgroep verschilt de top 3 van populaire sporten sterk. Verenigingssporten en urban sports zijn populair onder de 19 jaar. Bij

[1] Sportmonitor 2017

volwassenen zijn de meer individuele sportieve activiteiten zoals fitness, hardlopen en wandelen in trek.

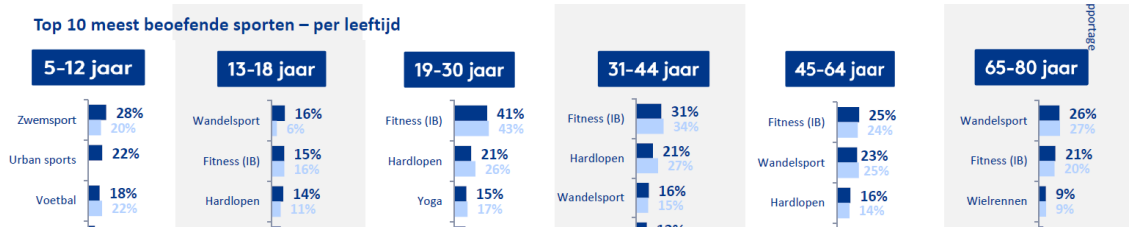

Figuur 6. Meest beoefende sporten per leeftijd

Van alle Amsterdammers is 16 procent lid van een sportvereniging. Dit ligt beduidend lager dan het landelijk gemiddelde van 25 procent. Van de Amsterdamse kinderen en jongeren sport 28 procent in verenigingsverband. Vanaf het 25ste levensjaar komt dit percentage niet meer boven de 15 procent uit.

Beweegrichtlijnen

Bewegen is meer dan alleen sporten. Buitenspelen, fietsen, een dagelijks ommetje maken, het telt allemaal op voor een gezond lichaam. Bewegen vormt de basis voor een gezonde leefstijl en dat begint op jonge leeftijd.

De Gezondheidsraad presenteerde in 2017 een advies voor een gezonde leefstijl, met beweegrichtlijnen voor zowel volwassenen als kinderen.[2] De nadruk ligt op meer beweging (langer, vaker en/of intensiever) en minder stilzitten. Volwassenen wordt geadviseerd minstens 150 minuten per week matig intensieve inspanning te doen, verspreid over diverse dagen. Voor kinderen is de beweegrichtlijn minstens elke dag een uur matig intensieve inspanning.

Bewegen hoeft niet altijd intensief te zijn, ook de fiets nemen naar de supermarkt of een rondje lopen tijdens de lunch draagt bij aan een gezonde leefstijl. Met voldoende bewegen wordt bedoeld dat Amsterdammers onder de 18 jaar zeven dagen per week minimaal een uur actief zijn, en volwassenen vijf dagen per week minimaal een halfuur.[3] In Amsterdam voldoet 41 procent van de inwoners aan deze zogenoemde beweegnorm (het landelijk gemiddelde is 48 procent). Dit zijn 358.000 mensen; 554.000 mensen voldoen dus niet aan de beweegnorm.

Ook hier zijn verschillen per gebied te zien. Zo scoren Zuidoost en Noord respectievelijk 36 en 38 procent op de beweegnorm, terwijl dit voor Zuid 44 procent is. Verschillen tussen groepen met verschillende opleidingsachtergronden (veelal een goede graadmeter voor de mate van bewegen) nemen geleidelijk aan af. Praktisch geschoolden zijn vaker aan sport gaan doen.

[2] https://www.gezondheidsraad.nl/documenten/adviezen/2017/08/22/beweegrichtlijnen-2017

[3] GGD: De Amsterdamse nota Gezondheidsbeleid 2021-2025

1.4 Sport- en beweegvoorzieningen in vogelvlucht

De gemeente Amsterdam heeft een groot aanbod aan sportvoorzieningen in bezit en beheer, zowel binnen als buiten. Onze gemeentelijke sportvoorzieningen zijn op dit moment:

- 38 sportparken en 26 tennisparken, waaronder de gemeentelijke sportparken die buiten de gemeentegrenzen vallen, maar waarvan wij eigenaar en beheerder zijn (sportparken Amsterdamse Bos en 't Loopveld);
- 29 sporthallen, 9 sportzalen en 80 gymzalen;
- 11 zwembaden, waarvan 2 buitenbaden, 5 binnenbaden en 4 zwembaden met een binnen- en een buitenbad. Zes van de gemeentelijke baden worden door een externe partij geëxploiteerd;
- Grootstedelijke sportvoorzieningen: Jaap Eden IJsbaan, Bosbaan, Sporthallen Zuid, Velodrome, Olympisch Stadion, Sloterparkbad, Wagener Stadion en Johan Cruijff ArenA.

Kaart 1. Sportvoorzieningen in Amsterdam

Ons areaal bestaat niet alleen uit de velden, banen en vloeren maar ook uit allerlei fysieke objecten die nodig zijn voor het sportieve gebruik en goed beheer. Denk bijvoorbeeld aan lichtmasten voor avondgebruik, bomen om sportparken natuurlijk en groen te houden of hekwerken rond de sportparken. De meest in het oog springende objecten staan hieronder:

- 593 sportvelden (197 ha)
- ca. 110 kunstgrasvelden voetbal
- ca. 90 grasvelden voetbal
- 356 dug-outs
- 208 doelen
- 2040 lichtmasten
- 6500 bomen
- 92 km hekwerk
- 500 afvalbakken
- 58 elektrakasten
- 36 informatieborden
- 956 putten
- Wegverhardingen
- beplantingen
- hagen
- oevers
- 47 km beschoeiing
- vijvers
- sloten
- elektriciteitsleidingen
- 142 km drainage
- bruggen & duikers
- gasleidingen
- riolering

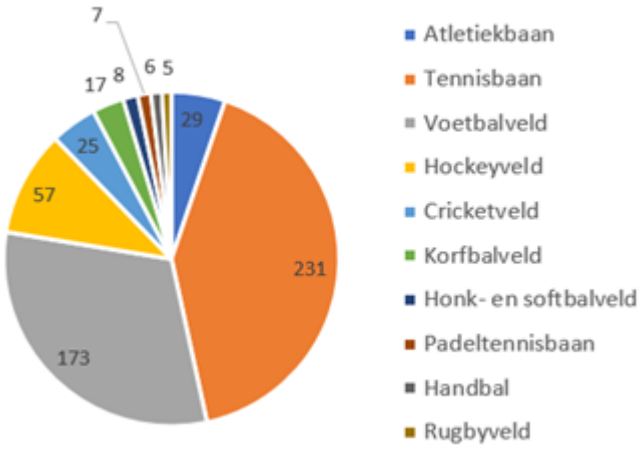

Figuur 7. Buitensportareaal gemeente Amsterdam, aandeel en aantal ondergronden per buitensport 2022

Daarnaast heeft de gemeente Amsterdam 98 panden deels of volledig in gebruik voor sport. Deze panden zijn in beheer (eigendom of huur) bij de afdeling Gemeentelijk Vastgoed. Zie Bijlage 2 voor een overzicht van de kenmerken (aantallen, grondoppervlak) per soort sportvoorziening (buitensport, zwembaden & watersport, binnensport en sport- en speelplekken in de openbare ruimte).

Spelen en bewegen
Amsterdam kent een fijnmazig netwerk aan plekken en routes om te sporten, spelen en bewegen in de openbare ruimte. Er zijn zo'n 8.000 sport- en speelplekken verspreid over de stad. Het gaat om speeltuinen, waaronder 9 natuurspeeltuinen, plekken voor urban sports zoals skaten, fitness en balsporten. En waterrijke plekjes zoals pierenbadjes. Door de stad heen liggen er 30 gemarkeerde hardlooproutes.

Urban Sports
Urban sports zijn populair in Amsterdam, vooral onder jonge Amsterdammers. Het zijn vormen van sporten en bewegen waarbij spektakel, uitdaging en het demonstreren van je vaardigheden een belangrijke rol spelen, met de stedelijke omgeving als decor en podium. De urban sports zijn te onderscheiden in drie groepen:

- **alles op wieltjes** zoals skateboarden, inline skaten, rolschaatsen/skatedancen, BMX-freestyle en stuntsteppen
- **de stad als speelveld** zoals 3x3 basketball/streetball, straatvoetbal, padel, baseball 5 en urban hockey
- **je lichaam als instrument** zoals freerunnen, breaken/urban dance, calisthenics, boulderen/klimmen en tricking

In Amsterdam hebben we een divers aanbod, zowel binnen als buiten, van kleine skateplekjes en monkey bars om de hoek tot een voorziening als de Urban Sport Zone op Zeeburgereiland, dat zelfs sporters van buiten Nederland trekt.

Toegankelijkheid
Het toegankelijk maken van panden voor mensen met een (arbeids-)beperking is en wordt de komende jaren aangepakt. De bedoeling is een pakket van maatregelen standaard mee te nemen bij groot onderhoud of nieuwbouw. Beter toegankelijke gebouwen betekent niet alleen dat de fysieke toegankelijkheid geregeld is, maar ook de sociale toegankelijkheid. Bijvoorbeeld dat dienstverlenend personeel getraind is om mensen met een beperking goed het gebouw in en uit te begeleiden en adequaat kan reageren op calamiteiten. De ambitie is dat we in 2027 kunnen terugkijken op een geslaagde aanpak dat de maatschappelijke voorzieningen in de stad beter toegankelijk zijn voor de verschillende doelgroepen. Om deze ambitie waar te maken, is een nauwe samenwerking met bestuurscommissies en beleidsdirecties nodig.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed
Het doel is energiebesparing en monitoring, circulair renoveren en slopen, realiseren van zonnepanelen en aardgasvrij maken van de warmte-installaties. De stad kent prachtige voorzieningen en we verduurzamen zo veel mogelijk op het moment dat er groot onderhoud en of renovatie plaatsvindt. Dit doen we onder andere door de isolatiewaarde te verhogen bij dak vervangingen, hoog rendementsglas te plaatsen en bij vervanging van de installatie direct over te gaan naar aardgasvrij en zonnepanelen aan te leggen.

Naast de uitdagingen op het gebied van het verminderen van de CO_2-uitstoot en daarmee energiebesparing, is circulair bouwen een grote opgave. Het overgrote deel van de Amsterdamse klimaatimpact zit in het materiaalgebruik en daarom werken we steeds vaker circulair, met name bij nieuwbouw en herontwikkeling in gebiedsontwikkelingen. We maken nu van elk pand dat wordt gerenoveerd, gesloopt of herontwikkeld een grondstoffen- en materialeninventarisatie. Zo krijgen we zicht op materialen die zich lenen voor hergebruik.

Functioneel gebruik
In het bestaand bezit van de gemeente Amsterdam komt het met regelmaat voor dat er beleids- en doelgroepwijzigingen zijn, waardoor bestaand vastgoed door gebruikers niet meer als passend wordt ervaren. Ook als de voorziening pas enkele jaren geleden is gerealiseerd. Streven is dan ook om de vastgoedportefeuille toekomstbestendig te maken, zodat deze beter bestand is tegen beleids- en doelgroep wijziging en vroegtijdige kapitaalvernietiging of meer dan 10 jaar lopende huurcontracten kunnen worden voorkomen. De aankomende bestuursperiode zal de bestaande vastgoedportefeuille gescreend worden of het gebruik nog passend is en in kaart worden gebracht welke maatregelen nodig zijn om het gebruik te optimaliseren en daarmee de portefeuille toekomstbestendig te maken.

Veilig vastgoed
Het programma Veilig Vastgoed is gericht op dat het maatschappelijk vastgoed zo goed als mogelijk voldoet aan de wet- en regelgeving en richtlijnen. Denk hierbij aan brandveiligheid waarvoor scans op pandniveau worden uitgevoerd met als doel de veiligheidsrisico´s te beperken. Deze zorgplicht heeft de Gemeente Amsterdam naar gebruikers en of bezoekers van ons vastgoed. Het programma Veilig Vastgoed bundelt kennis, stimuleert samenwerking en bewustwording en werkt aan resultaatgerichte opgaven waarmee we maatschappelijke voorzieningen veiliger maken, kennis delen en het bewustzijn vergroten, ook die van gebruikers.

2 Ontwikkelingen en ambities

In dit hoofdstuk geven we in grote lijnen aan welke ontwikkelingen zich voordoen en met welke ambities we daarop inspelen. Het gaat hierbij om ontwikkelingen en ambities die van invloed zijn op de mogelijkheden voor Amsterdammers om te sporten en te bewegen. In het *Amsterdams Akkoord 2022-2026* heeft de coalitie haar ambities geformuleerd voor de komende bestuursperiode. Deze ambities zijn medebepalend voor de ruimtelijke en financiële koers van onze investeringen in sporten en bewegen. Tot slot gaan we specifiek in op de groeiopgave voor de sportvoorzieningen in Amsterdam gekoppeld aan de woningbouwopgave omdat deze in grote mate de basis vormen voor de ruimtelijke opgave van dit SHP.

2.1 Ontwikkelingen

2.1.1 Sport en bewegen in een complete, maar verdichtende stad

De stad groeit door, er komen inwoners en ook woningen bij. Amsterdam staat voor de opgave om jaarlijks 7500 extra woningen te bouwen. Dat maakt ruimte voor sport een complexe opgave. Het is vooral lastig om grotere veldsporten in te passen. Een van de randvoorwaarden voor een leefbare en complete stad is een divers en hoogwaardig voorzieningenniveau.

Dat betekent dat we de bestaande accommodaties optimaal moeten gebruiken. Door de programmering te optimaliseren en kritisch te kijken naar leegstand valt winst te behalen. Om een complete beweegstad te bouwen met voldoende sportvoorzieningen om de hoek hoort gezondheid een bouwsteen te zijn bij de inpassing en inrichting van de ruimte. De sportnorm, de planologische m^2-norm voor sport, blijft uitgangspunt bij gebiedsontwikkeling (zie 4.1). Ook zoeken we slimme combinaties van ruimtegebruik met andere functies. Als we sportaccommodaties meer inrichten als plekken waar sporten, bewegen en spelen samenkomen, kan er een passend aanbod voor de omringende wijk ontstaan.

2.1.2 Toegankelijkheid sport onder druk

Met een aanbod van bijna veertig sportparken, 11 zwembaden, 29 sporthallen en grootstedelijke voorzieningen als de Jaap Eden IJsbaan, de Bosbaan, Sporthallen Zuid, het Velodrome en het Sloterparkbad is de gemeente Amsterdam een van de grootste sportbedrijven van Europa. Vanwege de stijgende kosten voor energie en investeringen, en het beheer en de exploitatie van velden, hallen en zwembaden staat de sportbegroting extra onder druk. Bij de bouw van accommodaties zien we prijsstijgingen van 20 tot 30 procent ten opzichte van de jaren voor corona.

Voor het bouwen van een complete stad zijn sport- en beweegfaciliteiten noodzakelijk. De stijgende kosten dwingen ons tot scherpe keuzes. Niet alles kan, en niet alles kan overal. We kijken goed hoe investeringen in sport- en beweegvoorzieningen kunnen bijdrage aan de sociale opgave.

Ook extra investeringen in duurzaamheid dwingen ons tot keuzes. Prijsindexering en tariefsverhogingen zijn onontkoombaar. Tegelijkertijd zien we een grote groep Amsterdammers die moeite heeft om rond te komen. We zien het als onze opdracht om contributies en sport- en speelplekken voor hen betaalbaar en bereikbaar te maken en te houden. Vooral voor jonge Amsterdammers en in gebieden waar de drempels voor deelname hoog zijn.

2.1.3 Beter en breder gebruik van voorzieningen

Maatschappelijke ontwikkelingen als individualisering en commercialisering hebben geleid tot een groeiende behoefte om het leven, en bewegen daarbinnen, op een eigen manier in te richten. Vooral in steden zijn lidmaatschapsvormen flexibeler, is het aanbod diverser en de vraag naar flexibele locaties en tijdstippen voor sportbeoefening groter. Dit heeft geleid tot de opkomst en sterke groei van ongeorganiseerde sport (hardlopen, wielrennen) en commercieel aangeboden sport (fitness, yoga). Ook zien we de opkomst van urban sports, zoals skaten, freerunning, boulderen en 3x3 basketbal. Deze ongeorganiseerde en anders georganiseerde varianten vragen om een nieuwe blik op het gebruik en de inrichting van sportvoorzieningen.

Ook de eerdergenoemde groeispurt van Amsterdam, de sociale uitdagingen en de opgaven op het gebied van duurzaamheid, klimaatadaptatie en biodiversiteit hebben gevolgen. We geven vorm aan de doorontwikkeling van onze huidige en de toekomstige sportparken tot toegankelijke, kwalitatief hoogwaardige en toekomstbestendige plekken. Dit wordt een belangrijke opgave voor de komende jaren.

2.1.4 Veranderende sportbeoefening Amsterdammers

Het fundament van de verenigingssporten in Amsterdam rust op drie krachtige pijlers: samenwerking, betaalbaarheid en vrijwilligheid. De sportvereniging is een plek waar talent zich kan ontwikkelen en Amsterdammers elkaar ontmoeten, ongeacht verschillen. Deze uitgangspunten worden steeds minder vanzelfsprekend in een sportlandschap waar meer mensen behoefte hebben aan aanbod dat anders is georganiseerd of waar ze gebruikmaken van commercieel aanbod. Hierbij valt te denken aan fitnessclubs en yogastudio's. Dit aanbod is rijkelijk aanwezig in de stad en draagt er ook toe bij dat Amsterdammers sporten en bewegen.

Het vormt een risico voor onze bredere ambities wanneer het verenigingsaanbod in de kwetsbare gebieden van de stad verschraalt, afwezig is of onbetaalbaar wordt voor Amsterdammers met een kleinere portemonnee. Een deel van de verenigingen weet zich aan te passen aan omstandigheden, voor anderen is het de vraag of en hoe ze nog kunnen overleven. Vooral in Noord, Zuidoost en Nieuw-West is een zorgelijke ontwikkeling waarneembaar.

2.1.5 Impact corona

Corona heeft grote invloed gehad op hoe we sporten. De sportparticipatie van vooral kinderen tussen de vijf en twaalf jaar en in mindere mate van jongeren tussen de dertien en achttien jaar kende een vrije val. Post-corona zien we de sportparticipatie in alle leeftijdsgroepen weer stijgen. De mate van sporten tijdens corona verminderde in elke laag van de samenleving, maar vooral bij

Amsterdammers met een laag opleidingsniveau (48% in april 2020 versus 70% in het najaar van 2019).

Door (de maatregelen tegen) covid-19 zijn bewegen en sport verder op achterstand geraakt. Dat geldt zeker ook voor kinderen. Slechts veertig procent van de Amsterdamse basisschoolleerlingen haalt de minimale norm van een uur matig intensief bewegen per dag. Bij de leeftijdsgroep twaalf- tot achttienjarigen is dat zelfs maar 28 procent.[4]

Voor de zevenhonderd Amsterdamse sportverenigingen zijn het ingrijpende jaren. In de coronaperiode kregen verenigingen te maken met sluiting of beperkte openstelling van accommodaties. Een vaste kern van sporters en vrijwilligers bleef, maar er was ook veel uitval. Mede door kostenstijgingen van energie, verbouwingen, rente en prijsindexaties zijn veel van deze essentiële stadspartners nog aan het opkrabbelen. Zowel het Rijk als wij als gemeente hebben op veel plekken steun verleend, maar ledentallen, vrijwilligers en financiën staan nog altijd onder druk.

2.2 Doelen

De grootste en belangrijkste opgave is om zoveel mogelijk Amsterdammers, jong en oud, in beweging te krijgen. Bewegen moet voor iedereen vanzelfsprekend kunnen zijn. Daarvoor is een sterke infrastructuur nodig van organisaties, activiteiten en voorzieningen. Om dit te bereiken hebben we vier doelen geformuleerd:

1. **Amsterdam beweegstad**; sporten en bewegen voor iedereen
2. **Sterk en vitaal sportaanbod**
3. **Robuuste fysieke sportinfrastructuur**; investeren in sport- en beweegvoorzieningen vanuit de sociale opgave
4. **Toegankelijk en betaalbaar voor iedereen**

Uitgangspunten:

De ambities en doelen van dit college op het gebied van bewegen, sport en gezondheid vragen om scherpe keuzes. Dit zijn daarbij onze belangrijkste uitgangspunten:

- Meer Amsterdammers in beweging krijgen. Sport en bewegen is essentieel voor een vitale stad.
- We richten ons op Amsterdammers die ons daarbij het hardst nodig hebben. Dat zijn vooropgesteld kinderen en jongeren. Buitenspelen is daarbij een buitenkans.
- Extra aandacht voor Amsterdamse kinderen uit gezinnen met een lager inkomen en waar mogelijk ouderen uit deze inkomensgroep. We zorgen dat zij voldoende mogelijkheden hebben om te sporten en bewegen.
- We investeren ongelijk voor gelijke kansen. De sport en beweegparticipatie en lidmaatschap van een sportvereniging is in de ontwikkelgebieden een stuk lager dan het stedelijk gemiddelde. Onze investeringen koppelen we voortaan sterker aan de sociale opgave. Het moet leiden tot verhoogde sport- beweegdeelname. De pijlen zijn met name gericht op Zuidoost, Noord en Nieuw-West.
- Bestaande stad vs. nieuwe stad. We zetten bij keuzes eerst in op verbeteren, verduurzamen en optimaal gebruik van bestaande voorzieningen. Vervolgens op de nieuwe faciliteiten in nieuwe ontwikkelgebieden.
- We werken samen met onze partners. Onze prioriteit ligt bij de verenigingssport en het versterken van verenigingsaanbod, te beginnen bij het amateurvoetbal, omdat de sociale opgave hier het grootst is en de behoefte groot is.

2.2.1 Doel 1: Amsterdam beweegstad

Amsterdams akkoord 2022-2026

Complete stad en de fysieke investeringen
Om gezondheidsverschillen te verkleinen zet Amsterdam extra in op sport en bewegen juist op die plekken in de stad waar dit niet vanzelfsprekend, of niet toegankelijk genoeg.

Ongelijk investeren in gelijke kansen
De coalitie wil dat het met alle Amsterdammers goed gaat, nu en in de toekomst, en daarom wordt ervoor gekozen vooral te investeren op die plekken en in die opgaven waar de steun het hardste nodig is en waar het grootste verschil gemaakt kan worden. Ongelijk investeren dus voor gelijke kansen en voor een duurzame toekomst. Met de Masterplannen wil de coalitie gericht investeren in de buurten met achterstanden: Nieuw-West, Zuidoost en Noord. Ook met betrekking tot sport en bewegen wordt er ook voor gekozen ongelijk te investeren om zo meer te doen op die plekken waar dit het hardste nodig is.

Sporten en bewegen voor iedereen
Een stad die uitnodigt tot dagelijks bewegen en regelmatig sporten, betekent ook investeren in beweegvriendelijke (openbare) ruimte. In voldoende trapveldjes, glijbanen en hardlooprondjes in de wijk, dicht bij huis of rond school, zowel veilig als uitdagend. We blijven hiervoor jaarlijks investeren via het Impulsbudget sporten en spelen in de openbare ruimte. Hiermee kunnen we nieuwe sport-, speel en beweegplekken aanleggen, en bestaande plekken opwaarderen. Want ook in de wijk zelf moet iedereen kunnen sporten, spelen en bewegen. We verdubbelen dit vanaf 2023 naar 2 miljoen euro per jaar. Daarmee kunnen we jaarlijks circa veertig buitenspeelplekken aanleggen of opwaarderen.

We ontwikkelen een plan van aanpak voor de toegankelijkheid van sport- en beweegaanbod voor mensen met een chronische of fysieke beperking. Amsterdammers met een beperking moeten zoveel mogelijk op dezelfde wijze kunnen sporten en bewegen als mensen zonder beperking. Normaal waar het kan, aangepast waar dat nodig is.

2.2.2 Doel 2: Sterk en vitaal sportaanbod

Amsterdams akkoord 2022-2026

We blijven inzetten op voldoende sportruimte in wijken. We blijven ons inzetten voor intensiever en efficiënter gebruik van sportparken, gymzalen en sporthallen om o.a. wachtlijsten te verminderen en de bezettingsgraad te verhogen.

We investeren in onze bestaande sportparken en versterken daarmee ook de positie van onze sportverenigingen, juist ook op plekken waar verenigingen het moeilijk hebben.
Amsterdam heeft als doel een echte urban sportstad te worden. In de afgelopen periode is fors geïnvesteerd in voorzieningen voor de urban sports. Bestaande plekken zijn opgeknapt en er zijn nieuwe plekken gerealiseerd.

Het is een ambitie uit het coalitieakkoord om jaarlijks een aansprekend internationaal topsportevenement (EK/WK) het podium te bieden. In 2026 is dat bijvoorbeeld het WK roeien op de Bosbaan. In aanloop naar dit toernooi investeren we in het opknappen en uitbreiden van de botenloods.

Bewegingsonderwijs
Accommodaties voor bewegingsonderwijs – zowel voor binnen- als buitensporten – zijn cruciaal voor Amsterdammers om op jonge leeftijd hun talent te ontdekken op het gebied van sport en bewegen. Doel is om voldoende sportvelden en faciliteiten, zoals kleedkamers, sanitair en bergruimte, te bieden in heel Amsterdam, binnen de wettelijke verwijsafstanden. Dit vraagt om extra inzet in de stadsdelen Noord en Zuid waar grote krapte is als het gaat om beschikbare sportvelden voor voortgezet onderwijs.

2.2.3 Doel 3: Robuuste fysieke sportinfrastructuur

> *Amsterdams akkoord 2022-2026*
>
> *Complete stad en de fysieke investeringen*
> *De openbare ruimte blijven we toegankelijk maken om ook ongeorganiseerd te kunnen sporten. Een uiterst beweegvriendelijke stad waar iedereen wordt aangezet tot- en in staat is om dichtbij huis zowel georganiseerd als ongeorganiseerd te sporten.*

Investeren in sport- en beweegvoorzieningen met oog voor de sociale opgave
We investeren jaarlijks 25 miljoen euro in de fysieke sportinfrastructuur. Het gaat om publieke voorzieningen. Die moeten bijdragen aan meer sport- en beweegdeelname, ontmoeting, inzet voor elkaar en het welzijn van Amsterdammers. In sommige stadsdelen, zoals Noord, Nieuw-West en Zuidoost is dat meer nodig dan in andere stadsdelen. Dat zijn ook de gebieden met de grootste woningbouw opgave. We gaan de keuze voor investeringen in sport- en beweegvoorzieningen beter combineren met de sociale opgave.

Duurzaamheid
Op de sportparken hebben we last van droogte, hevige regenval en hittestress, een groeiende afvalberg van kunstgras, steeds striktere milieuwetgeving rondom microplastics, terugloop van biodiversiteit en problemen met energielevering. Voor de sporthallen en zwembaden, grootverbruikers van energie, stijgen de energielasten jaarlijks, ondanks diverse duurzaamheidsmaatregelen. Aardgasvrij maken van het vastgoed vergt een grote inspanning.

Als we meters maken met het verduurzamen van onze sportportefeuille, kunnen we directe impact maken op de gezondheid van de stad en de inwoners. Ook vormt het een uitgelezen kans om veel Amsterdammers die gebruikmaken van onze voorzieningen duurzaamheid in de praktijk te laten zien. Daarnaast bieden duurzame sportvoorzieningen voordelen voor de sporter; het is fijner en gezonder sporten in een groene omgeving die klimaatbestendig is.

We intensiveren de verduurzaming van onze accommodaties. Daarmee waarborgen we een leefbare, klimaatbestendige en duurzame sportomgeving voor nieuwe generaties. We verlagen de energiekosten en maken zo middelen vrij voor de sport. We werken toe naar toekomstbestendige sportaccommodaties die intensiever gebruikt worden en beter aansluiten op de omringende wijken, zowel fysiek (toegankelijkheid, openbaarheid) als programmatisch (aanbod van sporten en

bewegen). We doen onderzoek naar de bezettingsgraad. Waar nodig (en onder voorwaarden) streven we naar publiek/ private samenwerking bij evenementen en realisatie van extra sportaanbod in de stad.

2.2.4 Doel 4: Toegankelijkheid en betaalbaar voor iedereen

De optimalisatie van het gebruik van gemeentelijke accommodaties moet leiden tot hogere inkomsten vanuit verhuur. Behalve over meer gebruik, gaat het ook om tarifering en prijsindexatie. Vanwege de enorme prijsstijgingen ontkomen ook wij daar niet aan. Toch moeten we de betaalbaarheid van sport en bewegen daarbij niet uit het oog verliezen.

2.3 Groeiopgave sportvoorzieningen

> *Amsterdams akkoord 2022-2026*
>
> *Flexibilisering van de sportnorm*
> *Vanaf 2026 wordt er structureel bespaard op de sportnorm en de groennorm. We gaan dit doen door flexibeler met de normen om te gaan, de groen- en sportnorm te actualiseren en een gecombineerde norm voor groen, sport en spelen in de openbare ruimte in te voeren. We intensiveren gebruik van sportaccommodaties en houden rekening met het groen dat reeds aanwezig is in de omliggende gebieden.*
>
> *Zwemvaardigheid is in een waterrijke stad als Amsterdam van levensbelang. Daarom blijven we inzetten op een zwemdiploma voor ieder kind.*

De sportnorm is een belangrijk instrument om te waarborgen dat er voldoende ruimte voor sport en bewegen is en blijft voor alle Amsterdammers. Zo kan het sportaanbod (buitensport, sporthallen, zwembaden en sporten en spelen in de openbare ruimte) meegroeien met het inwonersaantal van de stad. De sportnorm is de basis voor het bepalen van een groot deel van de ruimtelijke opgave in dit SHP.

De sportnorm is in januari 2018 vastgesteld door het college van B&W als onderdeel de Referentienorm Maatschappelijke voorzieningen, groen en spelen. De sportnorm blijft uitgangspunt bij gebiedsontwikkeling. Daarbij zoeken we naar slimme combinaties van ruimtegebruik met andere functies. We moeten nog meer dan voorheen bestaande voorzieningen beter gebruiken. Door strak te programmeren, kritisch te kijken naar leegstand, en sportaccommodaties meer in te richten tot plekken waar sporten, bewegen en spelen samenkomen, met een aanbod wat goed aansluit bij de omringende wijken.

De opgave voor sportaccommodaties op basis van de sportnorm voor de komende jaren is als volgt:

opgave volgens sportnorm	t/m 2027	t/m 2032
georganiseerde buitensport	285.000 m^2	457.000 m^2
sporthal	5,5	9
zwembad	1,5	3

Hieronder wordt dit verder uitgewerkt per onderdeel.

Georganiseerde buitensport

Voor georganiseerde buitensport is verreweg de meeste ruimte nodig. Tot en met 2027 is er zes keer de oppervlakte van het Rembrandpark nodig om de groei van de stad bij te benen. De komende jaren wordt er vooral in Zuidoost, in de Ringzone West en aan de Noordelijke IJ-oevers een groeispurt ingezet. Op Strandeiland komt er na 2026 veel ruimte voor sport bij.

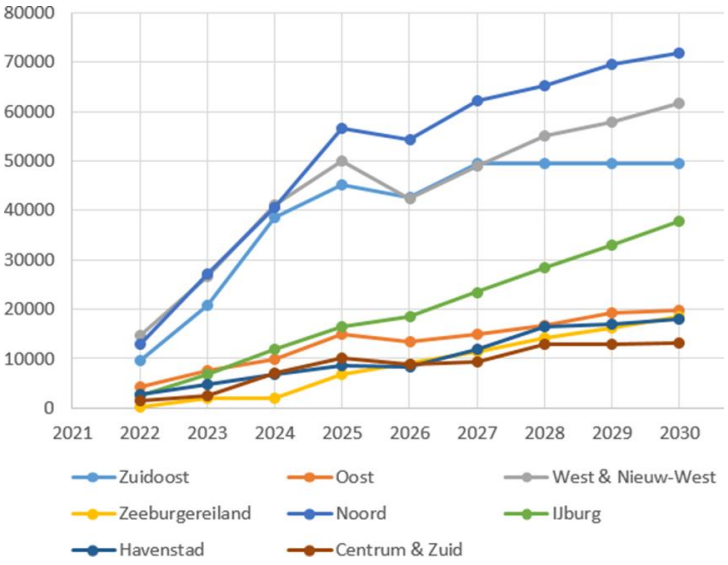

Figuur 8. Opgave sportnorm te zien in verhouding tot de sportplannen, per stadsdeel

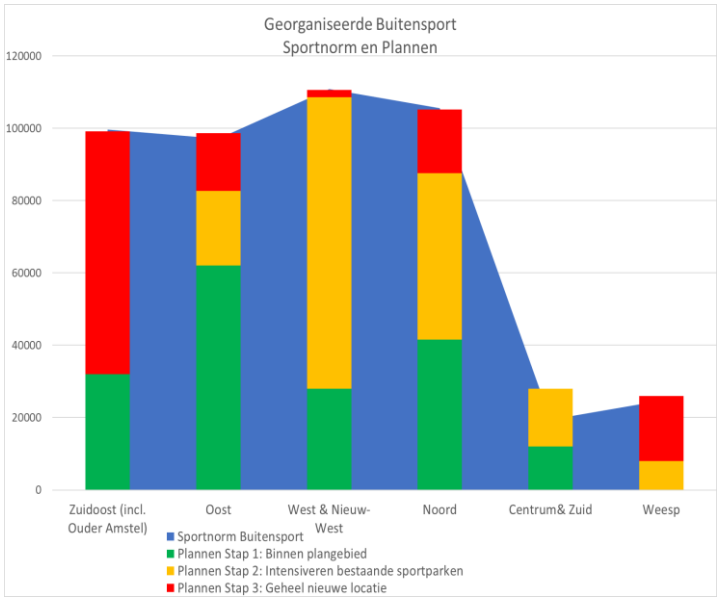

Figuur 9. Toepassing sportnorm door sport te realiseren in de nieuwe wijken, door bestaande sportparken te intensiveren of door nieuwe plekken te ontwikkelen

Niet alle plannen voor woningbouw en sport staan definitief vast.

Zwembaden
Amsterdam beschikt in vergelijking met de andere vijf grote steden in het land over het minste aantal vierkante meters zwemwater per inwoner (circa 30% minder dan het gemiddelde). De Amsterdamse zwembaden zijn maximaal bezet. Door de groei van de stad loopt het tekort aan overdekt zwemwater in Amsterdam op.

Oost
In de regio Oost is de vraag naar uitbreiding van overdekt zwemwater het grootst en het meest urgent. De afgelopen tien jaar is met de woningbouw op IJburg, Zeeburgereiland en Cruquius het aantal bewoners in dit deel van de stad fors toegenomen en de verwachting is dat dit nog verder toe zal nemen. Daarnaast is er in Oost minder overdekt zwemwater dan in de andere delen van de stad. De meeste Amsterdammers kunnen binnen een afstand van 2,5 kilometer zwemmen. Alleen in Oost lukt dat voor een groot deel van de bevolking niet. Zonder extra binnenzwemwater kunnen deze kinderen geen zwemles krijgen in Oost. De sluiting van het AGO-bad in Diemen versterkt dit probleem en hierdoor verdwijnt het enige zwembad met een zorgprofiel aan de oostkant van de stad. Uit meerdere ruimtelijke verkenningen de afgelopen tien jaar is gebleken dat in Amsterdam Oost op de korte termijn het Flevoparkbad de meest geschikte locatie is voor een overdekt multifunctioneel 25-meter bad plus doelgroepenbad met zorgprofiel. Op langere termijn is ook Strandeiland op IJburg geschikt.

Noord en West/Nieuw-West
Voor het toenemende inwoneraantal in Noord, West en Nieuw-West is het huidige aanbod aan zwemwater in de stad ontoereikend. Uit onderzoek[5] blijkt dat er in heel Amsterdam met name behoefte is aan extra zwemwater voor banenzwemmen, doelgroepenzwemmen (inclusief zorgfunctie), diplomazwemmen en verenigingszwemmen. Voor een goede spreiding van de zwembaden over de stad is een zwembad op de Zuidwestflank van Amsterdam een logische plek. Hiervoor zal een locatiestudie worden gestart, waarbij in eerste instantie aan het Schinkelkwartier wordt gedacht vanwege de geplande gebiedsontwikkeling van het Schinkelkwartier en de Ringzone-West. Daarnaast kan een zwembad in het Schinkelkwartier een deel van Hoofddorppleinbuurt, Sloten en Nieuw-Sloten bedienen. Op lange termijn (2032-2040) is er met de groei van Noord en Haven-Stad een nieuw zwembad nodig om te voorzien in de behoefte aan binnenzwemwater. Gezien de spreiding van zwembaden en sociale opgaven ligt het voor de hand dit zwembad in stadsdeel Noord gelegen deel van Haven-Stad.

[5] November 2020, ''Onderzoek Toekomstige Zwembehoefte Amsterdam 2030 -2040''

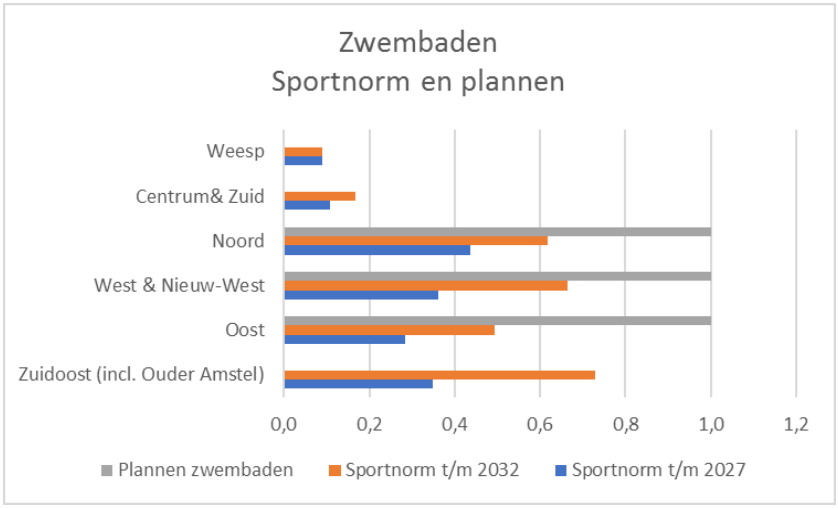

Figuur 10. Zwembaden, sportnorm en plannen per stadsdeel

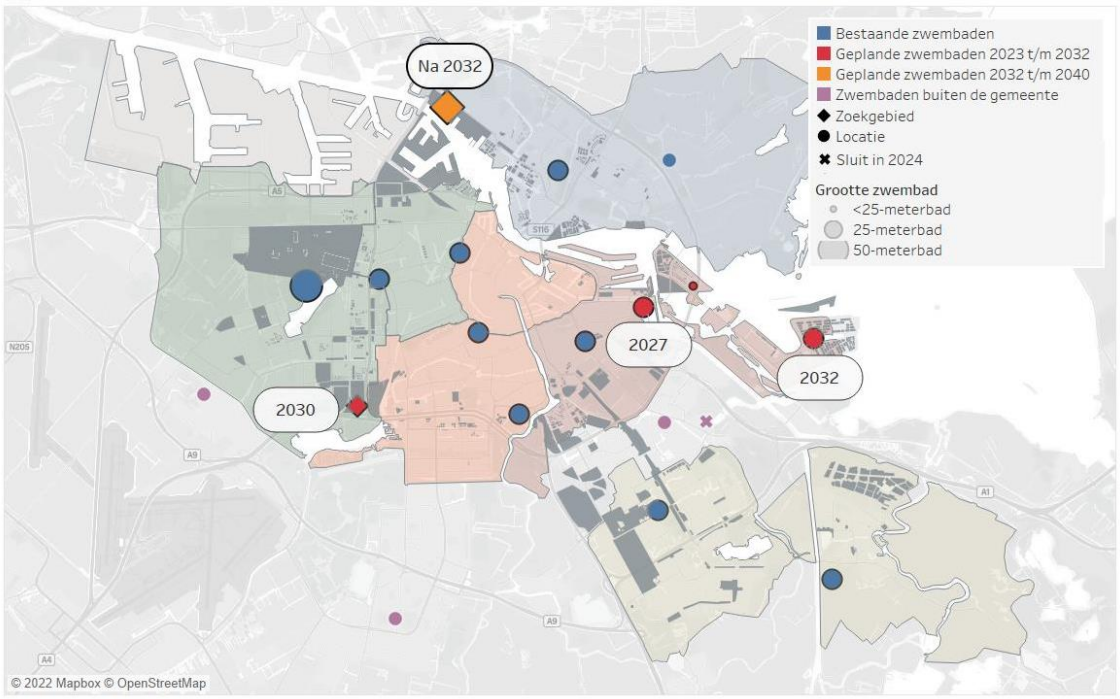

Kaart 2. Bestaande en toekomstige locaties en zoekgebieden voor zwembaden in Amsterdam

Buitenbaden bieden mogelijkheden voor veilig recreatief zwemmen in de zomer. Amsterdam heeft prachtige buitenbaden. Ondanks de groei van de stad is hiervoor niet direct uitbreiding nodig. Wel dienen de buitenbaden van het De Mirandabad en Flevoparkbad gerenoveerd te worden.

Sporthallen

Om mee te gaan in de groei van de stad zijn tot 2027 5 tot 6 sporthallen nodig. Tot 2032 gaat het in totaal om 9 sporthallen. Ook hier ligt de grootste opgave in Noord, West/Nieuw-West en Zuidoost. In Noord is op dit moment al sprake van een tekort aan binnensportruimte. Dit vraagt om extra inzet. In West is een tekort aan binnensportruimte. Hier is specifiek inzet nodig op het na schooltijd toegankelijk maken van bestaande gymzalen. Sporthallen bouwen we in principe niet stand alone. We werken hierbij nauw samen met onderwijs en combineren de sporthallen met de nieuw te realiseren VO-scholen.

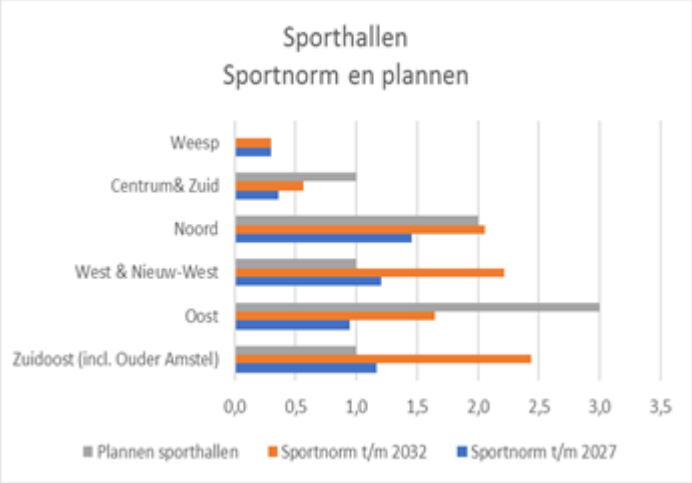

Figuur 11. Sporthallen, sportnorm en plannen per stadsdeel

3 Resultaten en terugblik

De afgelopen jaren zijn er overal in de stad stappen gezet om een toekomstbestendig, toegankelijk en betaalbaar aanbod voor sporten en bewegen te waarborgen voor alle Amsterdammers. Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de meest in het oog springende ingrepen en investeringen. Niet alle projecten die hier genoemd worden, zijn al gerealiseerd. Wel is planvorming gestart en zijn er belangrijke stappen in besluitvorming gezet. In 3.2 gaan we nader in op een aantal gebiedsontwikkelingen, die in hun planvorming belangrijke stappen hebben gezet om op basis van de sportnorm de realisatie van toekomstige sportvoorzieningen mogelijk te maken. Nodig om de sport voldoende en tijdig mee te laten groeien met de groei van de stad. Verder hebben we met de Impuls Sporten en Spelen in de Openbare ruimte stadsbreed en gericht kunnen investeren in plekken voor sporten, spelen en bewegen in de openbare ruimte. Tot slot laten we zien wat we bereikt hebben op het gebied van duurzaamheid, waarin sport binnen Amsterdam een koploper is.

3.1 Bouw en herontwikkeling sportaccommodaties

Buitensport
Er zijn op meerdere plekken in de stad openbare sportfaciliteiten op sportparken aangelegd, zoals padelbanen op Zeeburgereiland, een ASM-veld (Athletic Skills Model) op Sportpark Ookmeer en een 3x3 basketbalveld op Sportpark Middenmeer. Daarnaast zijn in de stad tien grasvelden omgezet naar kunstgras. Kunstgras sportvelden leggen we aan op het moment dat de bespelingsdruk hoog is of zodat ook de buurt, het bewegingsonderwijs en andere sportaanbieders er gebruik van kunnen maken. Met deze investeringen in het optimaliseren van het sportareaal vangen we voor een belangrijk deel de toegenomen vraag naar sportruimte als gevolg van de woningbouw op.

Noord
- In stadsdeel Noord is op Sportpark De Weeren een nieuwe hockeyaccommodatie gerealiseerd, met twee nieuwe hockeyvelden.
- De openbaar toegankelijke atletiekbaan Elzenhagen is opgeleverd, inclusief voorzieningen voor sporten en bewegen in de openbare ruimte (o.a. trimroute en fitnesstoestellen).
- Bij tennispark Kadoelen zijn alle tennisbanen gerenoveerd en opnieuw in gebruik genomen.

Zuidoost
- Naast het Bijlmer Sportpark is een tijdelijk hockeyveld aangelegd dat ruimte biedt aan een nieuwe hockeyvereniging in Zuidoost.
- Langs de A9 ten noorden van de Gaasperplas is een nieuw tenniscomplex gerealiseerd met ruimte voor acht tennisbanen en vier padelbanen. Het gaat hier deels om een verplaatsing van het complex van LTC Strandvliet en deels om een uitbreiding (twee extra tennisbanen, vier padelbanen).

Nieuw-West

- Op sportpark Spieringhorn zijn in 2023 zes tijdelijke tennisbanen aangelegd, vooruitlopend op de doorontwikkeling van dit sportpark.

Binnensport

Noord

- In Overhoeks en Elzenhagen zijn gymzalen gerealiseerd met een Beweegbox met interactieve spellen, als onderdeel van het Integraal Kindcentrum.
- In 2022 is de bouw van Sporthal Elzenhagen gestart. In dit duurzame sportcomplex krijgt de grote zaal een glazen led-vloer waarmee met één druk op de knop de belijning kan worden aangepast voor een andere sport. Dit is een primeur voor Nederland. Oplevering staat gepland in het voorjaar van 2023.

Oost

- In het Cruquiusgebied is De Kleine Kapitein, een gymzaal annex turnzaal, in gebruik genomen. Deze zaal biedt extra ruimte voor turntoestellen en is zowel voor breedte- als voor topsport te gebruiken.
- Op het terrein van de voormalige Bijlmerbajes ligt sporthal Bajeskwartier, in combinatie met een school voor voortgezet onderwijs. Het gebouw biedt daarnaast plek aan een dojo en is nagenoeg energieneutraal.

West

- Het Velodrome is gerenoveerd, waarbij de houten wielervloer is vernieuwd. Het 3x3 basketbalprogramma van TeamNL wordt tot de oplevering van de nieuwe Sporthallen Zuid gehuisvest in het Velodrome.

Urban Sports

In 2020 is op Zeeburgereiland de Urban Sport Zone (USZ), het grootste skatepark van Nederland, geopend. In 2021 is het naastgelegen openbare sportpark geopend. In combinatie met de nieuwe sporthal is in deze nieuwe woonwijk een sterk sportcluster ontstaan. Ook zijn op meerdere plekken in de stad voorzieningen voor urban sports aangelegd of opgeknapt, zoals plekken voor skating, 3x3 basketbal en calisthenics.

Naast eigen investeringen zijn op een aantal plekken in de stad met gemeentelijke bijdragen nieuwe indoorvoorzieningen voor urban sports van de grond gekomen. Zo is op Sportpark Ookmeer in 2021 het House of Urban Sports geopend. Dit biedt onderdak aan een grote skatebaan en een trainingszaal voor breakdancers. Daarnaast is in stadsdeel Oost een nieuwe trickinghal gerealiseerd en in het voormalige TunFuncomplex onder het Mr. Visserplein de nieuwe urban sportlocatie met onder meer freerunnen.

Grootstedelijke voorzieningen (specials)

De gemeente Amsterdam investeert in het toekomstbestendig maken van de Sporthallen Zuid, de Jaap Eden IJsbaan, het De Mirandabad en het buitenbad Flevoparkbad. We voeren renovaties uit bij deze sportlocaties zodat die door alle Amsterdammers gebruikt kunnen blijven worden.

Vooruitlopend op de renovatie en verduurzaming van het gehele De Mirandabad wordt, gezien de zeer slechte staat, het huidige 50 meter buitenbad uit 1932 duurzaam vervangen en beter

toegankelijk gemaakt voor mensen met een zorgprofiel. De oplevering hiervan is voor aanvang van het buitenbadenseizoen in 2024. Daarnaast worden versneld gasbesparende maatregelen doorgevoerd door het overzetten van alle installaties die nu gas verbruiken naar elektra. Het historische buitenbad van het De Mirandabad wordt voorzien van een aparte installatie en een afdekking om het energieverbruik zo laag mogelijk te houden. Hierdoor wordt het financieel realistischer om tijdens het winterseizoen buiten te zwemmen te faciliteren in de stad. Eind 2023 zal over de totale renovatie en verduurzaming worden besloten.

Vanwege de urgente behoefte aan meer overdekt zwemwater in met name Amsterdam Oost, zal het Flevoparkbad uitgebreid worden met een overdekt multifunctioneel bad van 25 bij 21 meter en een overdekt doelgroepenbad van 20 bij 10 meter met volwaardig zorgprofiel. De buitenzwembaden en het omliggende terrein worden verbeterd en toekomstbestendig gemaakt. Hiervoor is de nota van uitgangspunten 'Uitbreiding en vernieuwing Flevoparkbad' opgesteld.

De buitenbaan op het ijscomplex van de Jaap Eden IJsbaan wordt gerenoveerd, de bestaande ijshal wordt vervangen. Om de karakteristieke sfeer te behouden blijft de buitenbaan onoverdekt. Het complex wordt volledig gemoderniseerd en verduurzaamd.

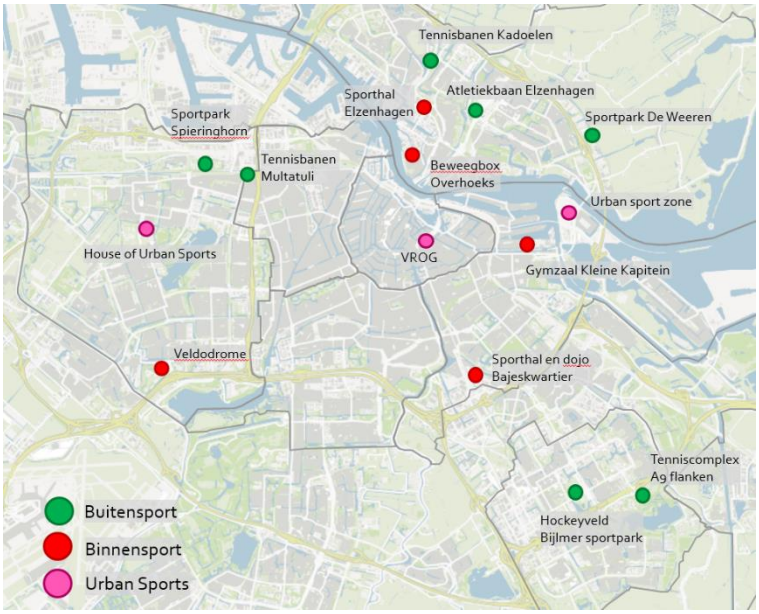

Kaart 3. Bouw en herontwikkeling binnen- en buitensport

3.2 Sporten in de wijken van de toekomst

Sportvoorzieningen zijn vast onderdeel van plannen voor gebiedsontwikkeling. In grote ontwikkelgebieden als IJburg 2, Zeeburgereiland, Haven-Stad en Schinkelkwartier, is vastgelegd dat de ontwikkeling van de sportvoorzieningen voldoende en tijdig meegroeit met het aantal bewoners van de nieuwe buurten.

Haven-Stad
In het Integraal Raamwerk Haven-Stad (70.000 woningen), is 33,5 hectare aan sportterrein voor de buitensport ingetekend, vergelijkbaar met 42 voetbalvelden. Er wordt zowel ingezet op spreiding van sportparken van twee tot drie hectare in nieuwe wijken, als op versterking van de bestaande

sportparken Spieringhorn en Melkweg/Oostzanerwerf. Als eerste wordt gewerkt aan herontwikkeling van Sportpark Spieringhorn. Daarnaast zal vanuit de behoefte aan indoor accommodaties een zwembad en 6 a 7 sporthallen nodig zijn.

Schinkelkwartier
In de projectnota Schinkelkwartier (11.000 woningen) wordt uitgegaan van een groeimodel waarbij sportvoorzieningen meegroeien met het inwonersaantal. Sport krijgt een plek in de nieuwe stadswijken, zodat bewoners kunnen sporten om de hoek in de eigen buurt. Daarnaast wordt ingezet op het beter benutten van de op fietsafstand gelegen sportparken Sloten en Sloten-West. Kansen om buitensport in de entrees naar de Oeverlanden toe te voegen worden verkend. Daarnaast schrijft de sportnorm 1 sporthal voor, en is er op de langere termijn behoefte vanuit de zuidwestflank van de stad om een nieuw zwembad te realiseren. Gezien de spreiding en sociale opgaven ligt het voor de hand om in eerste instantie de mogelijkheden binnen het Schinkelkwartier te verkennen.

Overamstel
In Overamstel (10.000 woningen) komen drie plekken in aanmerking om sportruimte toe te voegen: 1. sportclusters in de nieuwe wijken met een hoge gebruiksintensiteit, die een breed sportaanbod faciliteren, zowel maatschappelijk als commercieel; 2. intensivering van Sportpark Drieburg zodat er meer en op meerdere manieren kan worden gesport; 3. verkenning of het politiesportpark APGS voor het verenigingsleven kan worden ingezet.

Strandeiland
In het Stedenbouwkundig Plan Strandeiland (8000 woningen) is het uitgangspunt om de totale opgave aan sportvoorzieningen voor IJburg 2 op de nieuwe eilanden in te passen. Drie stedelijke sportparken van in totaal drie hectare, een sporthal en een zwembad zijn ingetekend in de Muidenbuurt en Pampusbuurt. Op Buiteneiland komt 5,5 hectare aan sportterrein.

Zeeburgereiland
Op Zeeburgereiland (5500 woningen) worden de sportvoorzieningen op het eiland zelf gerealiseerd. Aanvullend op het nieuwe Sportpark Sportheldenbuurt en de naastgelegen sporthal wordt in de toekomst nog een sportpark van ongeveer dezelfde grootte toegevoegd. De precieze locatie is afhankelijk van de planuitwerking van de deelgebieden Oostpunt en de Baaibuurten.

Ook bij de ontwikkeling van andere gebieden, zoals de Noordelijke IJ-oevers, Zuidoost en de Ringzone West, is de sportnorm uitgangspunt. Omdat in deze gebieden veel relatief kleine ontwikkellocaties zijn, worden hier ontwikkelstrategieën uitgewerkt op de schaal van het hele gebied of zelfs stadsdeel.

De inpassing van sport doen we in 3 stappen: 1 sport in de nieuwe stadswijken realiseren; 2. op bestaande sportparken sportvelden beter benutten en waar mogelijk toevoegen; 3. op zoek naar nieuwe locaties. Voor laatstgenoemde stap zijn we in Zuidoost en Noord ook al bezig met de verkenning of op specifieke plekken sportruimte

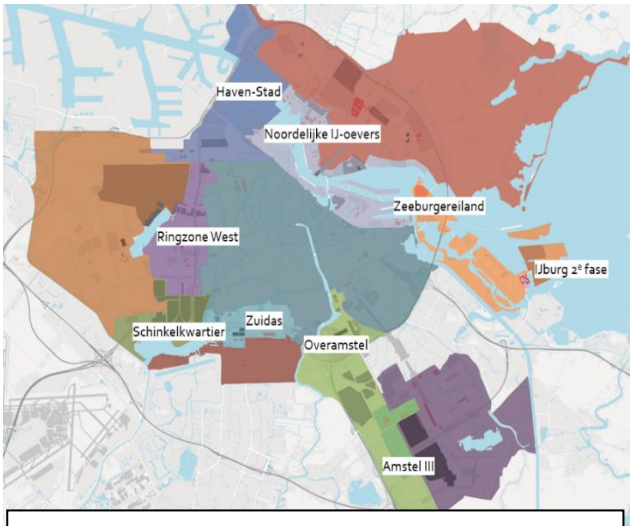

Kaart 4. De grootste gebiedsontwikkelingen in de stad

kan worden gerealiseerd (Bijlmerweide, Centraal park Gaasperdam, flanken A9, Groene Veld).

3.3 Sporten en bewegen in de openbare ruimte

In 2021 is het *Strategisch Plan Sporten en spelen in de openbare ruimte* vastgesteld. Dit plan maakt inzichtelijk wat er tussen 2021 en 2024 nodig is op het gebied van sporten en spelen in de openbare ruimte. Daarbij is een jaarlijks budget voor die periode gereserveerd, bedoeld voor een kwaliteitsimpuls bij sport- en speelplekken. Inmiddels hebben we 47 plekken kunnen aanpakken. Voorbeelden zijn de Vert Ramp onder de Amsterdamsebrug (urban sport) en speelplekken die voor ieder kind goed toegankelijk zijn, zoals het Hildo Kropplein. Ook zijn er aanvragen om het speelaanbod te verbijzonderen, zoals natuurspeeltuin Brettenburg in Nieuw-West.

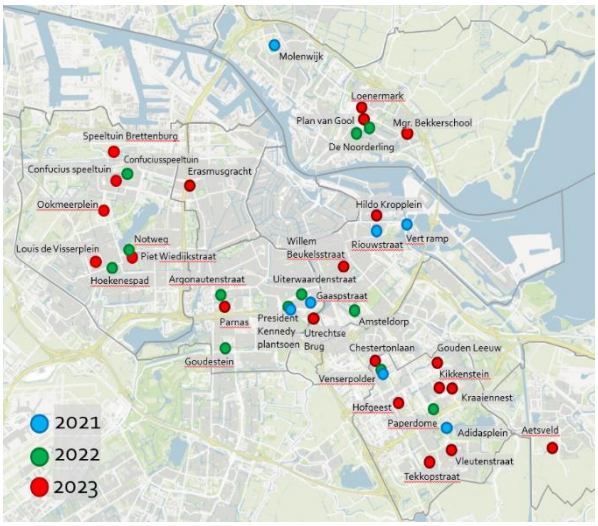

Kaart 5. Sporten en spelen in de openbare ruimte

3.4 Duurzaamheid

Met meer dan vijftig sport- en tennisparken, 11 zwembaden, 29 sporthallen/-zalen en tachtig gymlokalen is sportvastgoed een grootgebruiker van energie. We doen veel om het energiegebruik terug te dringen en te vergroenen. Sportaccommodaties zijn plekken waar de hele samenleving samenkomt. We kunnen er het goede voorbeeld geven voor het gebruik van groene energie, voor natuurinclusiviteit en voor andere uitdagingen op het gebied van verduurzaming.

Gemeentelijk sportvastgoed
Het aandeel van het sportvastgoed in de Amsterdamse klimaatimpact zit grotendeels in het materiaalgebruik. We maken nu van elk pand dat wordt gerenoveerd, gesloopt of herontwikkeld, een grondstoffen- en materialeninventarisatie.

Sport loopt hierin voorop binnen de gemeentelijke organisatie. Zo zijn de vloeren van de Hogendorp sporthal en het Velodrome circulair vervangen. Ook hebben we met leveranciers van sportspullen afspraken gemaakt om die bij terugname opnieuw te gebruiken. We verduurzamen zo veel mogelijk op het moment dat er zaken moeten worden vervangen. We passen standaard

ledverlichting toe, isolatie wordt verbeterd bij dak vervangingen en installaties worden bij vervanging aardgasvrij gemaakt. Dit laatste is bijvoorbeeld bij de Apollohal en Sporthal de Weeren gebeurd.

Sinds 2017 voegen we structureel zonnepanelen toe op sportvastgoed. Inmiddels zijn zeventien daken voorzien van in totaal 3600 panelen, jaarlijks goed voor de opwekking van 750.000 kilowattuur. Dit staat gelijk aan het jaarlijkse energieverbruik van maar liefst 300 Amsterdamse huishoudens.

Sportparken
Dertig sportparken hebben een natuurlabel gekregen en kunnen worden ontwikkeld tot plekken waar sport, groen en klimaatadaptiviteit samenkomen. Het natuurlabel is vergelijkbaar met het energielabel voor woningen. Het geeft aan hoe een sportterrein scoort op Biodiversiteit, Bodem & Water en Energie & Klimaatbestendigheid. Op basis van ecologische adviezen verminderen we hittestress, versterken we de biodiversiteit en verbeteren we de waterberging. We onderzoeken hoe de speelduur van natuurgras verlengd kan worden, zetten velden in voor koeling en waterberging, en experimenteren met het modulair opbouwen van velden.

We dagen de markt uit om kunstgrasvelden zo duurzaam mogelijk aan te leggen. Samen met de markt werken we toe naar een 100 procent circulair kunstgrasveld dat water bergt en energie of warmte oplevert. Kunstgras kan voor veel meer worden gebruikt dan alleen sport. Denk hierbij aan innovaties op gebied van duurzame bouw, materiaalcirculariteit, energieopwekking en klimaatadaptie. De meer dan 1200 verlichtingsmasten worden de komende jaren voorzien van ledverlichting. In 2021 en 2022 hebben dertig velden deze verlichting al gekregen.

Sportverenigingen
In Amsterdam zijn ongeveer 160 buitensportverenigingen actief die een accommodatie in eigendom hebben. Als gemeente ondersteunen we verenigingen bij het verduurzamen. Een club geeft zo het goede voorbeeld aan leden en bespaart vaak kosten. Ondersteuning doen we door:

- het beantwoorden van vragen en advisering over duurzaamheidsmaatregelen;
- advisering over subsidies: een vereniging kan aanspraak maken op de gemeentelijke 1/3-regeling (deels duurzaamheid) en landelijke subsidies;
- het stimuleren van fietsen: in samenwerking met KNVB GO hebben we een pilot gedaan om voetballers vaker op de fiets naar trainingen en wedstrijden te laten gaan;
- communicatie over goede voorbeelden in de stad: we zetten verenigingen in het zonnetje via nieuwsbrieven en op websites;
- het opzetten van gerichte aanpakken op het gebied van afvalscheiding en -inzameling, en zonnepanelen.

4 Afwegingskader

Amsterdam investeert jaarlijks tientallen miljoenen euro's in de intensivering en uitbreiding van sportvoorzieningen om te kunnen sporten en te bewegen. Er is brede behoefte om potentiële investeringen beter te kunnen beoordelen en af te wegen, onder andere door ze langs de lat van de (sociale) opgaves en ambities als ongelijk investeren te leggen en te beoordelen waar welke behoefte leeft of noodzaak is. Maar ook om beter te kunnen beoordelen op het vlak van juridische mogelijkheden of technische urgentie. Een uitgebreid afwegingskader brengt ons in de positie om onderbouwd te adviseren welke investeringen het meest urgent en zinvol zijn, waar projecten gefaseerd kunnen worden en keuzes voor te leggen. Immers, niet alles is altijd mogelijk.
Het afwegingskader heeft zes hoofddoelstellingen die de urgentie en meerwaarde van een investering bepalen.

1. **Voldoende accommodaties**
   Met de groei van het aantal inwoners in Amsterdam groeit ook de behoefte aan voorzieningen. Amsterdam wil een complete stad zijn, dit betekent dat sportvoorzieningen moeten meegroeien met de stad.

2. **Ongelijk investeren in gelijke kansen**
   Sporten, bewegen en spelen is van belang voor elke Amsterdammer, in het bijzonder voor kwetsbare bewoners. Juist in de buurten waar woningen krap zijn, een eigen buitenruimte vaak ontbreekt en een abonnement op de sportschool te duur is, zijn toegankelijke en dichtbijgelegen sportvoorzieningen, van gemeentelijke sportaccommodaties tot voorzieningen voor sporten, spelen en bewegen in de openbare ruimte, van groot belang. Extra aandacht gaat uit naar het versterken van sportaccommodaties en verenigingen in de 32 ontwikkelbuurten, die achterblijven op indicatoren als leefbaarheid, veiligheid en sociaaleconomische status, maar ook op sportdeelname en voldoende bewegen. Deze buurten liggen in de stadsdelen Nieuw-West, Noord en Zuidoost.

3. **Toegankelijk, open en inclusief**
   Sportaccommodaties worden meer en meer plekken voor de georganiseerde en ongeorganiseerde sporter, en toegankelijk voor elke Amsterdammer. Verenigingen en andere sportaanbieders zijn er thuis, maar ook de buurtkinderen en schoolklassen die in de middag een balletje komen trappen.

4. **Duurzame, natuurinclusieve en klimaat neutrale accommodaties**
   Amsterdam kent grote opgaven op het gebied van duurzaamheid en klimaatadaptatie. Denk aan hittestress tegengaan, natuurinclusiviteit en biodiversiteit, zorgen voor een regenbestendige stad, groene energieopwekking en het toewerken naar een circulaire economie. We maken sporthallen, zwembaden en sportparken toekomstbestendig op deze thema's, brengen sportparken op een basisniveau vanuit eenduidige duurzaamheidslabels en stimuleren innovaties door deze op te nemen in sportaccommodaties.

5. **Goed gebruikte voorzieningen**
   Meer stad betekent ook meer sport en bewegen. Tegelijkertijd moet meer sportruimte steeds vaker gevonden worden in dicht stedelijk gebied, waar de ruimte schaars is. In dit verband is het logisch om goed te kijken naar effectief en efficiënt gebruik van de beschikbare ruimte voor sportparken (die een substantieel deel van de buitenruimte in beslag nemen).

6. **Topsport**
   Amsterdam is een topsportstad en wil dat blijven. We bieden onderdak aan en faciliteren diverse programma's van TeamNL. In de stad zijn er meerdere topsportaccommodaties, zoals het Olympisch Stadion, de Johan Cruijff ArenA, het Sloterparkbad, de Sporthallen Zuid, het Wagener Stadion, het Nationaal Cricketcentrum, Nationaal Rugby Centrum, het Nationaal Honk & Softbal Centrum en het Olympisch Trainingscentrum Roeien aan de Bosbaan.

Toekomstbestendige Sportparken
We willen zorgen dat onze sportparken duurzame en toekomstbestendige plekken zijn voor sporten en bewegen als onderdeel van een leefbare en sportieve stad voor iedere Amsterdammer. Hiervoor werken we een visie uit. De volgende vier principes zijn daarbij uitgangspunt voor het realiseren, verbeteren, beheren of ontwerpen van onze sportparken:

- Principe 1: We zorgen voor voldoende en gevarieerde sportparken voor iedereen.
- Principe 2: We zorgen dat onze sportparken intensief worden gebruikt en bijdragen aan de brede maatschappelijke uitdagingen in Amsterdam.
- Principe 3: Amsterdamse sportparken zijn onderdeel van de groene vitaliteitsstructuur, waardoor de sportparken naast sport ook beweeg- en recreatiemogelijkheden bieden.
- Principe 4: Amsterdamse sportparken zijn duurzaam, klimaatadaptief en groen.

Bij de ontwikkeling van nieuwe sportparken onderscheiden we de volgende typen:

Innovatief Sportpark (XS) – compact; intensief; buurtgericht; stimuleren sport en bewegen; plek voor nieuwe communities; volledig open; gedeelde verantwoordelijkheid beheer & exploitatie

Afbeelding 1. Innovatief Sportpark (XS)

Compact Sportpark (S) - maximale benutting ruimte; meer mogelijkheden voor verenigings-/wedstrijdsport naast ruimte voor brede programmering; wijkgericht; (semi)openbaar; beheer & exploitatie vanuit gemeente

Afbeelding 2. Compact Sportpark (S)

Stedelijk en Landschappelijk Sportpark (M/L) – groot van omvang; brede programmering; stedelijke functie; focus op verenigings-/wedstrijdsport; sterke verenigingen met eigenaarschap; ruimte voor recreatief (groen) programma; beheer & exploitatie vanuit gemeente; openbare wandel- en fietsroutes over park

Afbeelding 3. Stedelijk Sportpark (M)

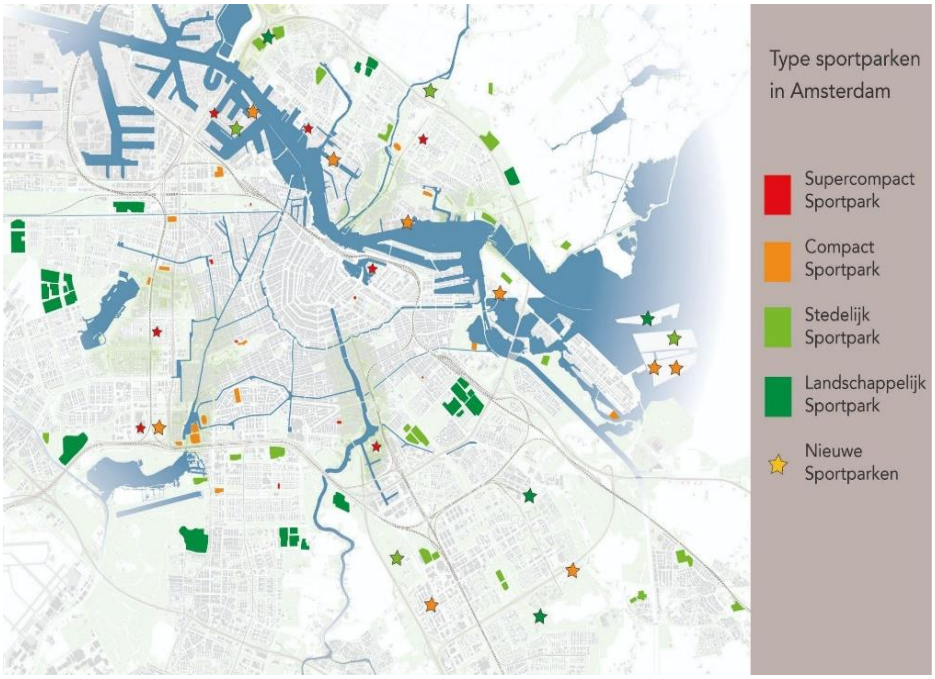

Kaart 6. Locaties sportparken naar type

5 Plannen de komende 4 jaar en doorkijk

Dit hoofdstuk laat zien hoe beleid, ambities en de opgaven worden vertaald naar investeringen in sportvoorzieningen. We schetsen welke investeringen per stadsdeel nodig zijn, voor de korte termijn (2023-2027) en voor de langere termijn (t/m 2032). De investeringen in stadsgebied Weesp worden in een aparte paragraaf beschreven. We maken onderscheid tussen *stad verbeteren* (optimaliseren en intensiveren van bestaande sportvoorzieningen) en *stad maken* (realisatie van nieuwe sportvoorzieningen om de groei van de stad bij te benen). Daarnaast geven we een *doorkijk* voor de periode na 2027.

Investeren in fysiek voor sociaal
De fysieke investeringen staan in dienst van de sociale opgave: we willen Amsterdammers aan het sporten, spelen en bewegen krijgen. Daarom verbinden we de investeringen in fysiek sterker aan de sociale opgave. Daarbij is voor dit college ongelijk investeren voor gelijke kansen een belangrijk sturingsprincipe. In de focusgebieden Zuidoost, Nieuw-West en Noord zien we dat de sport- en beweegparticipatie significant lager is dan het stedelijk gemiddelde. Het hangt ook samen met een lager aandeel bewoners dat in georganiseerd verband sport bij verenigingen of anderszins. Bij sommige sportparken in deze gebieden zien we het effect hiervan terug in een lagere bezettingsgraad dan sportparken in gebieden met vitale verenigingen. De vraag is dan ook hoe fysieke investeringen in de gebieden met een lagere sport- en beweegparticipatie kunnen bijdragen aan de verhoging hiervan. Bij de keuzes en het prioriteren van investeringen weegt deze vraag sterk mee en geven we waar mogelijk voorrang aan die investeringen waarvan aannemelijk is dat deze bijdragen aan de verhoging van de sport- en beweegparticipatie in de focusgebieden.

De komende periode investeren we in het laagdrempeliger maken van sporten en bewegen en leggen we meer de focus ook op bewegen dichtbij huis. We doen dit door bijvoorbeeld te investeren in eigentijdse speeltuinen dichtbij huis of op en rond sportparken. De *Impuls Sporten en bewegen in de openbare ruimte* is hier een belangrijk instrument voor. Onze sportparken zijn belangrijke centra van sport en bewegen, maar worden doordeweeks wanneer er niet/minder getraind wordt en geen wedstrijden gespeeld niet altijd optimaal benut. We willen de sportparken meer betrekken bij de stad en openbare ruimte. Belangrijk is ook dat de investeringen goed aansluiten op de behoefte van de bewoners uit het voedingsgebied. We gaan nog scherper dan we al doen kijken in welke mate een investering aansluit. Dit doen we voor alle vormen van sporten, zowel confessionele sporten als de Urban Sports, en bewegen.

Stedelijke opgaven
De stadsbrede investeringen in duurzaamheid, zoals het verledden van de veldverlichting, de invoering van het NL Greenlabel en de Scale Up voor de kunstgrasvelden worden niet apart per stadsdeel benoemd, maar maken wel onderdeel uit van onze investeringsportefeuille. Dit geldt ook voor de monitoring van het gebruik van onze sportvelden als onderlegger voor de optimaliseringsopgave van ons sportareaal. Aanleggen van een monitoringssysteem op 25 sportvelden in Amsterdam voor het meten van de bespelingsdruk op onze sportvoorzieningen. Het systeem wordt als pilot uitgerold op velden voor voetbal, hockey en korfbal, bij sportparken Middenmeer, Ookmeer, Bijlmer, Multatuli, 't Loopveld, Buitenveldert en Sloten.

5.1.1 Opgave Oost

Opgave sportnorm	t/m 2027	t/m 2032
Georganiseerde buitensport	52.372m^2	97.081 m^2
Sporthal	0,9	1,6
Zwembad	0,3	0,5

Grootste opgaven
Er is sprake van grote gebiedsontwikkeling in Overamstel, IJburg 2 en Zeeburgereiland. IJburg en Zeeburgereiland hebben de opgave zelfvoorzienend te zijn voor binnen- en buitensport, vanwege het inwonersaantal van deze nieuwe wijken en de afgelegen locatie ten opzichte van de rest van Oost. In Overamstel richt de sportopgave zich op sportclusters in de nieuwe woonwijken, op intensivering van sportpark Drieburg en op medegebruik van politiesportpark APGS. Over laatstgenoemde worden verkennende gesprekken gevoerd.

De vraag naar overdekt zwemwater t/m 2032 is het meest urgent in Oost. Deze behoefte komt voort uit de snelle bevolkingsgroei in Zeeburgereiland en IJburg en het al aanwezige tekort aan zwemwater in Oost. Sportparken Drieburg en Middenmeer, die vanuit hun grote en diverse aanbod aan sporten stedelijke voorzieningen zijn te noemen, zijn goed bezet. Intensivering is nodig om de bestaande sportverenigingen voldoende plek te geven, maar ook ruimte te bieden aan nieuwe vormen van sport en spelen en bewegen. Sportpark Diemerpark kent op dit moment wachtlijsten voor hockey en voetbal. Met de huidige capaciteit van de bestaande sportparken zijn deze wachtlijsten niet op te lossen. Tot slot is renovatie van de Jaap Eden IJsbaan (hal en buitenbaan) hoognodig.

Plannen 2023-2027

Stad verbeteren
- Toevoegen van sportruimte op Sportpark Diemerpark, zodat nog meer Amsterdammeers gebruik kunnen maken van dit sportcomplex.
- Intensivering van Sportpark Drieburg om de toenemende bespelingsdruk op te vangen. Dit project heeft ook als doel het aanbod van sportmogelijkheden te verbreden en het sportpark toegankelijker te maken voor de buurt (1^e fase verlichting toevoegen en omzetting van velden, 2^e fase sportvelden realiseren).
- Omzetten van een voetbal grasveld naar kunstgras op sportpark Middenmeer. Hiermee faciliteren we de bestaande voetbalverenigingen beter, en bieden we plek aan andere vormen van voetbal.
- Verbouwen van de multifunctionele ruimte in Sporthal Zeeburg om lokale sportverenigingen (nadruk op vechtsporten en sport inzetten als middel) te kunnen faciliteren. Haalbaarheid (technisch en programmatisch) wordt opgestart.

Stad maken

- Op korte termijn is het Flevoparkbad de meest geschikte locatie om overdekt zwemwater toe te voegen (25 meterbad en doelgroepenbad met zorgprofiel). In 2023 wordt de Nota van Uitgangspunten opgesteld en daarna worden de plannen verder uitgewerkt.
- In de Sluisbuurt staat de realisatie van een sporthal gepland, in samenwerking met onderwijs.
- Herontwikkeling van de Jaap Eden IJsbaan op Sportpark Middenmeer (zie 4.3). Op korte termijn is renovatie van de 400 meterbaan en vervanging en verduurzaming van de huidige ijshal noodzakelijk.
- In de eerste fase van Strandeiland worden in de Muidenbuurt tijdelijke sportvelden en een sportgebouw aangelegd. Uitgangspunt is dat het programma voor sporten en bewegen meegroeit met de realisatie van woningen, zodat er in alle fasen sprake is van een compleet programma.

Doorkijk 2027+

- Toevoeging van een stedelijk sportpark op Zeeburgereiland (ongeveer 1,5-2 ha), met programma dat aanvullend is voor dat op Sportpark Sportheldenbuurt.
- Uitwerking en locatiestudie van het sportlandschap in de kop van de Amstelscheg, binnen het grondgebied van Amsterdam. Voorkeur heeft het gedeeld gebruik van het APGS-terrein (sportpark van de politie).
- Op Strandeiland zijn diverse plannen om sportvoorzieningen toe te voegen. De realisatie van een nieuw stedelijk sportpark in combinatie met een sporthal staat gepland, evenals een innovatief/urban sportpark en een tennispark, en een nieuw groen sportpark op Buiteneiland. Het stedelijk sportpark en de sporthal worden gecombineerd met een school voor voortgezet onderwijs. Daarnaast wordt er een zwembad (25-meterbad en doelgroepenbad) aan de Havenkom gebouwd. Deze ontwikkeling zal op lange termijn plaatsvinden (2032-2040).

SHP Sport en Spelen

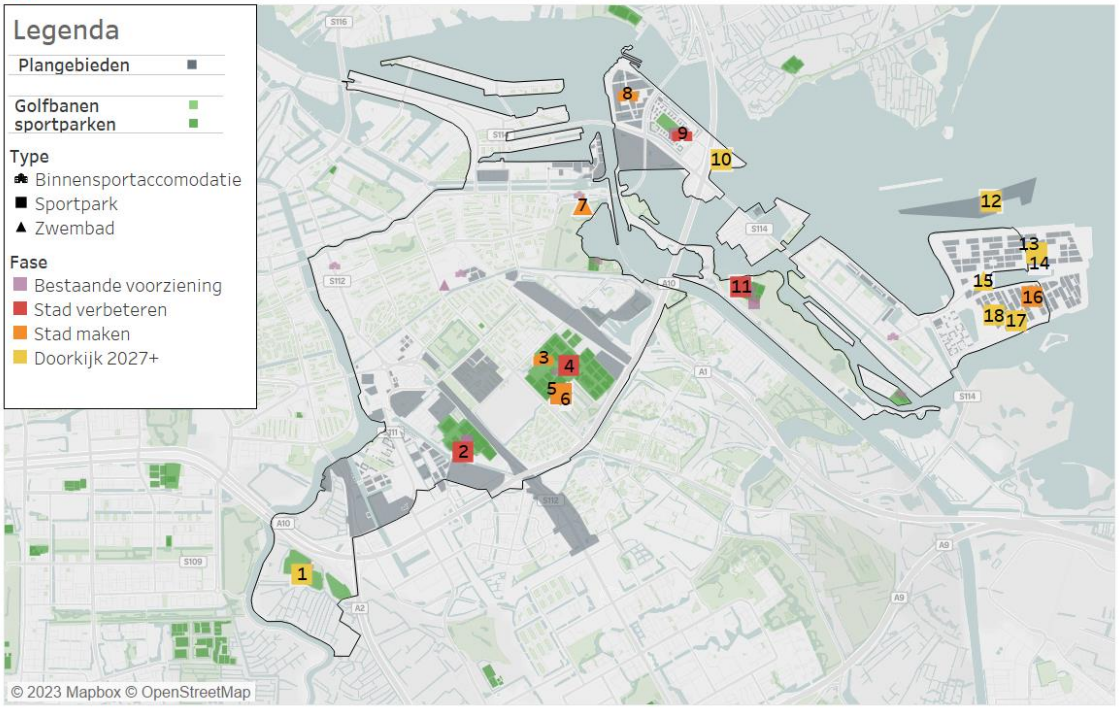

Locatiestudie sport- en beweeglandschap kop Amstelscheg	1
Intensivering van sportpark Drieburg	2
Herontwikkeling van de Jaap Edenbaan	3
Ontwikkelvisie sportpark Middenmeer Voorland	4
Optimaliseren bestaande honkbalaccommodatie	5
Voetbal grasveld omzetten naar kunstgras op sp. Middenmeer	6
Overdekt zwemwater toevoegen aan het Flevoparkbad	7
Nieuwe Sporthal in de Sluisbuurt	8
Verbouwen ontspanningsruimte sporthal Zeeburgereiland	9
Nieuw stedelijk sportpark op Zeeburgereiland	10
Intensivering sportpark Diemerpark	11
Sportvelden op Buiteneiland	12
Sporthal in de Pampusbuurt	13
Stedelijk sportpark in de Pampusbuurt	14
Zwembad in de Havenkom op Strandeiland	15
Tijdelijk sportpark en verzamelgebouw in de Muiderbuurt	16
Innovatief/urban sportpark in de Muiderbuurt	17
Tennispark in de Muiderbuurt	18

5.1.2 Opgave Zuidoost

Opgave sportnorm	t/m 2027	t/m 2032
Georganiseerde buitensport	58.503 m^2	99.636 m^2
Ssporthal	1,2	2,4
Zwembad	0,3	0,7

Grootste opgaven
Zuidoost kent niet alleen een grote woningbouwopgave, met gebiedsontwikkeling vooral in het westelijke deel langs de A2 (Amstel III, De Nieuwe Kern), maar ook een grote sociale opgave op het gebied van sporten en bewegen. Sport- en beweegparticipatie liggen onder het Amsterdams gemiddelde. Het lidmaatschap bij een sportvereniging is in dit stadsdeel laag. Dit maakt het extra belangrijk dat we bij investeringen in sportvoorzieningen kansen grijpen om de bestaande inwoners meer te stimuleren en te faciliteren in een gezonde leefstijl. Aansluiten bij het Masterplan Zuidoost ligt hier voor de hand. De gebiedsontwikkeling biedt hiervoor een concrete kans door nieuwe sportvoorzieningen zo te positioneren in Zuidoost dat alle inwoners, van de oude en de nieuwe wijken, profiteren. Met een keuze voor een centrale ligging in Zuidoost verbinden de sportvoorzieningen letterlijk bestaand Zuidoost aan nieuw Zuidoost.

Het aanbod buitensportvoorzieningen in Zuidoost is schaars. Veel inwoners van Zuidoost zijn op dit moment lid van een sportvereniging buiten het stadsdeel (in Oost, Abcoude of Diemen). Er is veel interesse in Amerikaanse sporten in dit stadsdeel, zoals honk- en softbal, basketbal en american football. Ook sporten veel mensen ongebonden (niet bij een sportvereniging). De investeringen in het Bijlmersportpark en de K-buurt sluiten hierop aan.
Naast het realiseren van nieuwe buitensportvoorzieningen investeren we ook in de binnensport. In de H-buurt met een nieuwe sporthal en door te investeren in de sportzaal van het Bindelmeercollege.

Vooralsnog biedt het zwembad in het Bijlmer Sportcentrum voldoende ruimte. Voor genoeg en voldoende diverse zwemvoorzieningen is samenwerking met buurgemeenten wel van belang. De ontwikkelingen bij de zwembaden in Diemen zijn zeker van invloed (sluiting AGO-bad, mogelijke herontwikkeling Durantbad).

Plannen 2023-2027

Stad verbeteren
- Herinrichting van het Bijlmer Sportpark om de verenigingssport meer mogelijkheden te bieden, onder andere wordt een softbalveld ingepast. Daarnaast benutten we de restruimte voor informeel sporten en spelen, door faciliteiten toe te voegen. Denk aan outdoor fitness, het inrichten van een openbare sportstrook in het park, en het softbalveld toegankelijk voor iedereen te maken.
- Verbouwing en modernisering van het Bijlmer Sportcentrum om gebruiksmogelijkheden te verbreden (o.a. compartimentering aan de hal) en te verduurzamen (led, zonnepanelen)
- Sloop en nieuwbouw Sportzaal Bindelmeercollege

Stad maken

- Naast de Johan Cruijff ArenA, op het dak van de Smart Mobility Hub, komt het nieuwe Rooftop Sports Park. Dit sportpark van ruim vier hectare biedt plek aan drie voetbalvelden. Daarnaast is er ruimte voor urban sports, zoals skaten, 3x3 basketbal en freerunning.
- Nieuwe sporthal in de Bijlmer H-buurt voor de groeiende behoefte aan binnensport in dit gebied, in samenwerking met het onderwijs. Overdag wordt de hal gebruikt door de Amsterdam International Community School en na schooltijd door de breedtesport.
- In de flank van de A9 onderzoeken we de mogelijkheden van herhuisvesting van de hockeyclub die nu tot begin 2024 op het tijdelijk veld naast het Bijlmersportpark gehuisvest is. De hockeyclub is laagdrempelig en gericht op de jeugd van Zuidoost.
- In de K-buurt Midden komt tijdelijk de Paperdome te staan, als onderkomen voor 3x3 basketbal en hart voor de k/buurt.
- Onderzoek naar een hiphopcentrum in Zuidoost, samen met Kunst & Cultuur. Dit moet een plek worden waar sport en cultuur elkaar vinden binnen hiphop, zoals breaking en spoken word.

Doorkijk 2027+

- Om de sterke groei van Zuidoost op te vangen is er nieuwe ruimte voor (anders) georganiseerde sport nodig. Met de locatiestudie Buitensport Zuidoost zijn de kansrijke plekken in beeld gebracht. Als vervolgstap worden deze locaties (o.a. Bijlmerweide, Flanken A9, en Centraal Park Gaasperdam) verder uitgewerkt.
- In Amstel III is het IKEA-kavel een mogelijke plek voor een stedelijk sportpark, gestapeld op het gebouw van de winkelketen.

SHP Sport en Spelen

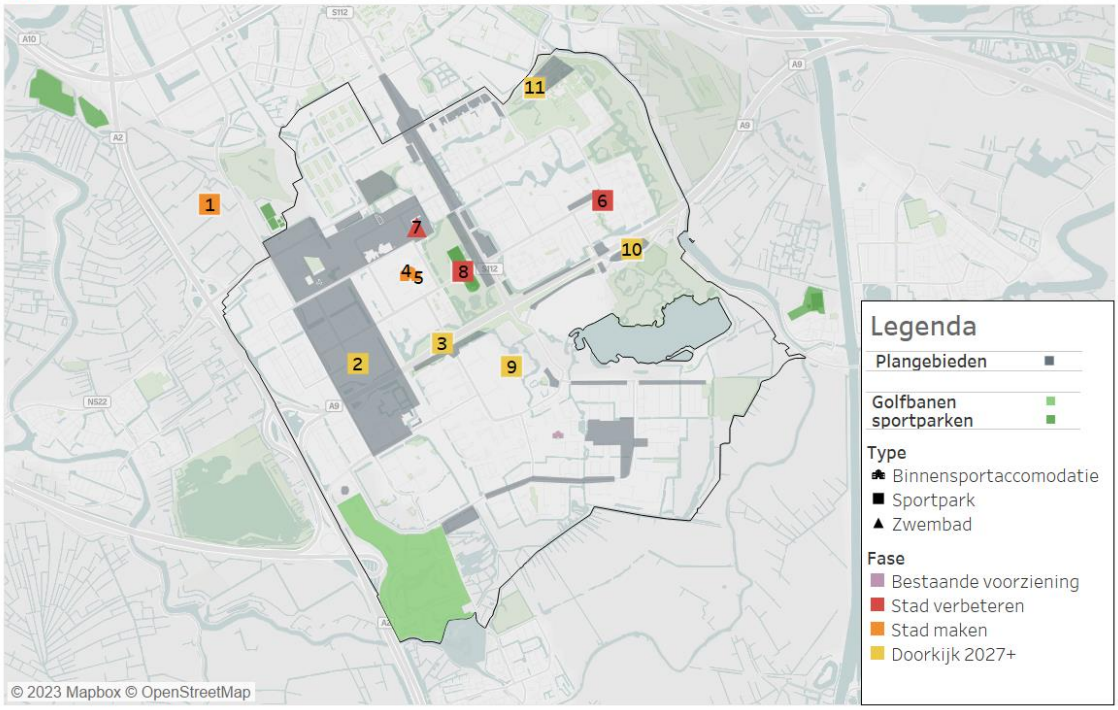

Sportpark De Nieuwe Kern op een smart mobility hub	1
In Amstell III is het IKEA kavel een mogelijke plek voor een sportpark	2
Locatiestudie buitensport in de flanken van de A9	3
Sloop nieuwbouw sportzaal Bindelmeercollege	4
Sporthal in de Bijlmer H buurt	5
Stedelijke Skateplaza K-Midden	6
Verbouwing van het Bijlmer sportcentrum	7
Herinrichting Bijlmer sportpark	8
Locatiestudie buitensport in het Centraal park Gaasperdam	9
Realisatie Tennispark op de flanken A9	10
Locatiestudie buitensport in de Bijlmerweide	11

5.1.3 Opgave Noord

Opgave sportnorm	t/m 2027	t/m 2032
Georganiseerde buitensport	74.735 m^2	105.590 m^2
Sporthal	1,5	2,1
Zwembad	0,4	0,6

Grootste opgaven

Noord kent tot en met 2027 de grootste woningbouwopgave van Amsterdam. Dit doet zich vooral aan de IJ-oevers voor, in de gebieden Buiksloterham, NDSM en het Hamerkwartier. Ook de ontwikkeling van Centrum Amsterdam Noord (CAN) neemt de komende jaren een vlucht. Voldoende spreiding van sportvoorzieningen is een aandachtspunt in Noord, zeker aan de noordwestelijke oever. Daar is nu nog veelal bedrijvigheid, maar straks zijn er in verdichte woonwijken nauwelijks sportvoorzieningen in de buurt. Zo zal woningbouw in het noordelijk deel van Haven-Stad en de IJ-oevers bijvoorbeeld op lange termijn (na 2030) leiden tot een behoefte aan een nieuw zwembad in Noord. De koppeling met bestaand Noord en de sociale opgaves in deze gebieden is van groot belang. Gezien de lage cijfers in sportparticipatie en voldoende bewegen is het extra belangrijk dat we bij investeringen in sportvoorzieningen kansen grijpen om hier aan bij te dragen, door goed naar de locatie, nabij en bereikbaar voor Oud-Noord, en de programmering van de voorzieningen, aansluiten op de behoefte van de bestaande inwoners, te kijken. We zoeken daarbij aansluiting bij de Aanpak Noord.

Het aanbod aan binnensportaccommodaties is beperkt in Noord. Gerekend naar het huidige inwonertal van Noord zijn er weinig sporthallen. Ook het aantal gymzalen dat na schooltijd te gebruiken is, is onvoldoende. Er is bovendien een tekort aan sportruimte voor bewegingsonderwijs in de buitenlucht in Noord. Veel sportparken liggen ver van de meer centraal gelegen scholen. De sporten rugby, honkbal, tennis en hockey hebben extra ruimte nodig in Noord. Voor rugby en honkbal is een accommodatie met twee velden voldoende, voor tennis is een extra complex nodig om in de behoefte te voorzien. Noord heeft een aantal unieke, maar tijdelijke urban sportvoorzieningen. Deze behouden of opnieuw een plek geven in het stadsdeel is belangrijk voor het aanbod van urban sports, voor Noord en voor de spreiding in de stad.

Plannen 2023-2027

Stad verbeteren

- Nieuwe sporthal in Elzenhagen-Zuid, als vervanging van de bestaande faciliteiten. Aan de te vervangen sporthal wordt een extra gymzaal toegevoegd. De hal wordt het nieuwe thuishonk van tophandbalvereniging VOC.
- Intensivering van Sportpark Tuindorp Oostzaan met het omzetten van een gras voetbalveld naar kunstgras, en verdere optimalisatie van de honk- en softbalaccommodatie.
- Sportpark Melkweg wordt vernieuwd, waarbij de infrastructuur, openbare ruimte en velden worden aangepakt. Er wordt een nieuw beachvolleybalveld aangelegd. Sportpark Oostzanerwerf wordt efficiënter, publiek toegankelijk en multifunctioneel ingericht.

- Sportpark Kadoelen krijgt een uitbreiding door de omzetting van een voetbalveld en de toevoeging van een extra hockeyveld. Daarnaast worden er kleinschalige sportplekjes toegevoegd voor de buurt.
- Op Sportpark Buiksloterbanne wordt er gewerkt aan de omzetting van een grasveld naar kunstgras. Dit is niet alleen nodig voor de snelgroeiende vereniging, maar ook voor de vijf scholen die hier hun buitensportprogramma afwerken.

Stad maken

- Nieuwe sporthal aan de Meidoornweg, in combinatie met onderwijs.
- Realisatie van tijdelijke sportruimte in Buiksloterham, zodat ook de eerste inwoners kunnen sporten en bewegen. Dit compacte complex biedt ruimte aan verenigingssport en bewegingsonderwijs, en is naast verhuurde uren openbaar te gebruiken door de buurt. Er zal een accommodatie voor onder meer beachvolleybal worden gerealiseerd.
- Met de ontwikkeling van de westelijke IJ-oevers en op de lange termijn Haven-Stad spelen sportparken Melkweg en Oostzanerwerf een belangrijke rol om de groeiende sportbehoefte in stadsdeel Noord op te vangen. In 2023 wordt gewerkt aan een ontwikkelstrategie.
- Realisatie van een sportpark op het Groene Veld, terrein van de voormalige waterzuivering. De bestaande rugbyvereniging in Noord krijgt hier een nieuw thuis. Op de huidige plek, Sportpark Tuindorp Oostzaan, is onvoldoende ruimte. Verplaatsing biedt ruimte aan de achterblijvende verenigingen om verder door te groeien.
- Er wordt gewerkt aan een locatie voor een nieuwe roeivereniging in Noord.
- In Molenwijk wordt gewerkt aan een indoor beweegaccommodatie voor zowel onderwijs als sport. De exacte afmeting van de voorziening wordt momenteel uitgewerkt door Sport en Bos.

Doorkijk 2027+

- Op lange termijn (2032-2040) is er met de groei van Noord en Haven-Stad een nieuw zwembad in Noord nodig om te voorzien in de behoefte aan binnenzwemwater. Hiervoor zal in 2024-2025 een locatiestudie voor een 50-meterbad worden gestart.
- Realisatie van sportvelden in Buiksloterham. Ook wordt verkend of een sporthal of sportzaal te combineren is met de ontwikkeling van onderwijs.
- In het Hamerkwartier zetten we in op realisatie van een sporthal, een compact stedelijk sportpark van 7500m² aan het IJ en een indooraccommodatie voor urban sports. Onderdeel hiervan is het behoud van de bestaande indoorskatefaciliteit. Hiervoor volgt nog een onderzoek met de koppeling topsport en een geschikt exploitatiemodel, met een mogelijke bijdrage van de gemeente.

- De genoemde plannen om sportruimte toe te voegen zijn onvoldoende om de sportnorm in te vullen t/m 2030. Er resteert een opgave van twee tot vier voetbalvelden. Met een locatiestudie (Inpassingsplan Buitensport Noord) zijn kansrijke locaties in beeld gebracht. Als vervolgstap is prioritering van deze locaties en bestuurlijke besluitvorming nodig. Onderzoek naar een mogelijk nieuw sportpark bij Zijkanaal I nodig voor het faciliteren van sport om de hoek, voor de nieuwe en bestaande inwoners van Noord, maakt hier onderdeel van uit.

SHP Sport en Spelen

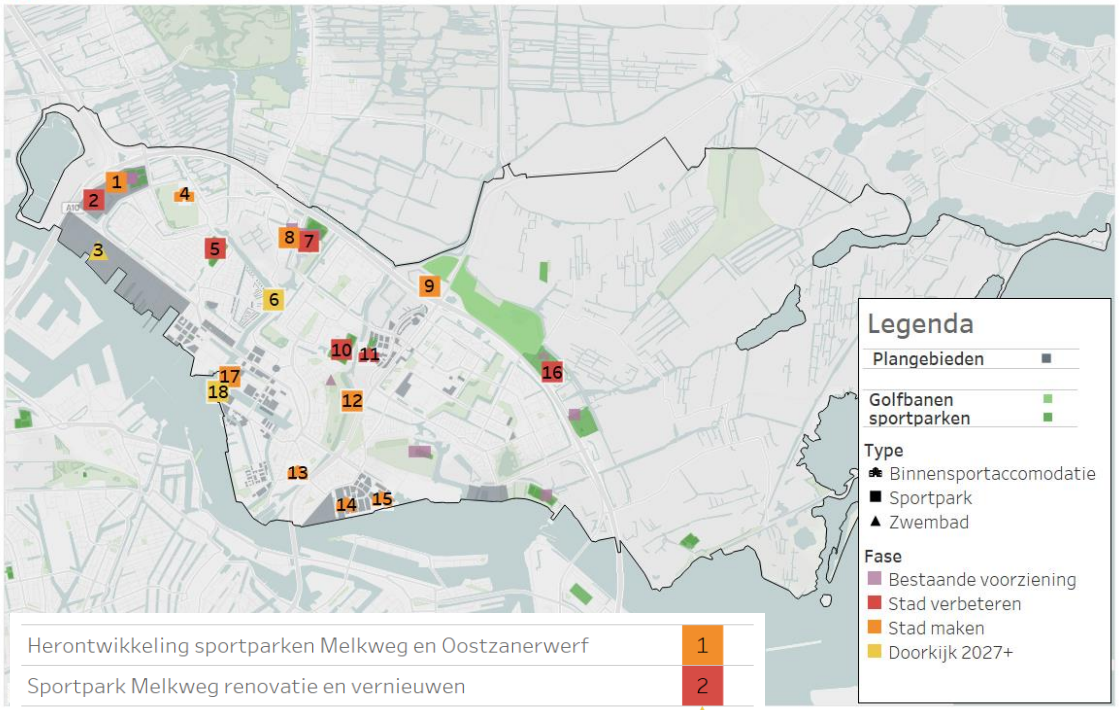

Herontwikkeling sportparken Melkweg en Oostzanerwerf	1
Sportpark Melkweg renovatie en vernieuwen	2
Nieuw zwembad Noord	3
Sportzaal in Molenwijk	4
Intensivering sportpark Tuindorp Oostzaan	5
Locatiestudies toevoegen buitensport Noord	6
Intensivering Sportpark Kadoelen	7
Tennispark Kadoelen uitbreiden	8
Sportpark op het Groene Veld	9
Omzetten gras naar kunstgras sportpark Buiksloterbanne	10
Nieuwe sporthal in Elzenhagen-Zuid	11
Locatiestudie voor nieuwe roeivereniging in Noord	12
Nieuwe sporthal aan de Meidoornweg	13
Nieuwe sporthal in Hamerkwartier	14
Nieuw sportpark en urban hal in het Hamerkwartier	15
Aanleg hockeycomplex sportpark De Weeren	16
Tijdelijke sportpark in Buiksloterham	17
Realisatie van sportvelden in Buiksloterham	18

5.1.4 Opgave Centrum

Opgave sportnorm	t/m 2027	t/m 2032
Georganiseerde buitensport	3.975 m^2	3.975 m^2
Sporthal	0,1	0,1
Zwembad	0,1	0,1

Grootste opgaven

In vergelijking met andere stadsdelen is er een relatief kleine woningbouwopgave in het Centrum. De meest omvangrijke locatie is het Marineterrein. Deze locatie wordt ontwikkeld tot een gebied met een gevarieerd programma van werken, leren, wonen en leisure.
Het aanbod buitensportvoorzieningen in Centrum schaars, met maar één sportpark. Veel sportende inwoners van Centrum zijn lid van een sportvereniging buiten het stadsdeel (vooral in Oost en buiten Amsterdam). Deze groep sporters reist relatief ver tussen woon- en sportplek in vergelijking met andere stadsdelen.
Met de ontwikkeling van het Marineterrein ontstaat een concrete kans om sporten en bewegen als buurtfunctie toe te voegen in het stadsdeel zelf. Daarnaast zetten we ons in om op de sportparken en gebiedsontwikkelingen in aangrenzende stadsdelen, het sportaanbod uit te breiden, in capaciteit en in aanbod aan sporten.

Plannen 2023-2027

Stad verbeteren

- Op Sportpark Parkschouwburg wordt het clubgebouw gerenoveerd door de tennis- en de korfbalvereniging die er gebruik van maken. Een deel van het gebouw, de kleedkamers, is van de gemeente. Deze worden in de plannen meegenomen.

Stad maken

- Vanwege de beperkte sport- en beweegruimte in de oostelijke binnenstad zetten we in op een tijdelijk sportprogramma op het Marineterrein in afwachting van verdere planvorming.

Doorkijk 2027+

- Uiteindelijk doel is om hier een compact sportcluster te realiseren dat de sportbehoefte van Marineterrein en de omliggende wijken bedient, met sporten die passen bij het stedelijke en innovatieve karakter van het gebied. Er worden verkennende gesprekken gevoerd met Defensie over het medegebruik van het bestaande sportcomplex.

SHP Sport en Spelen

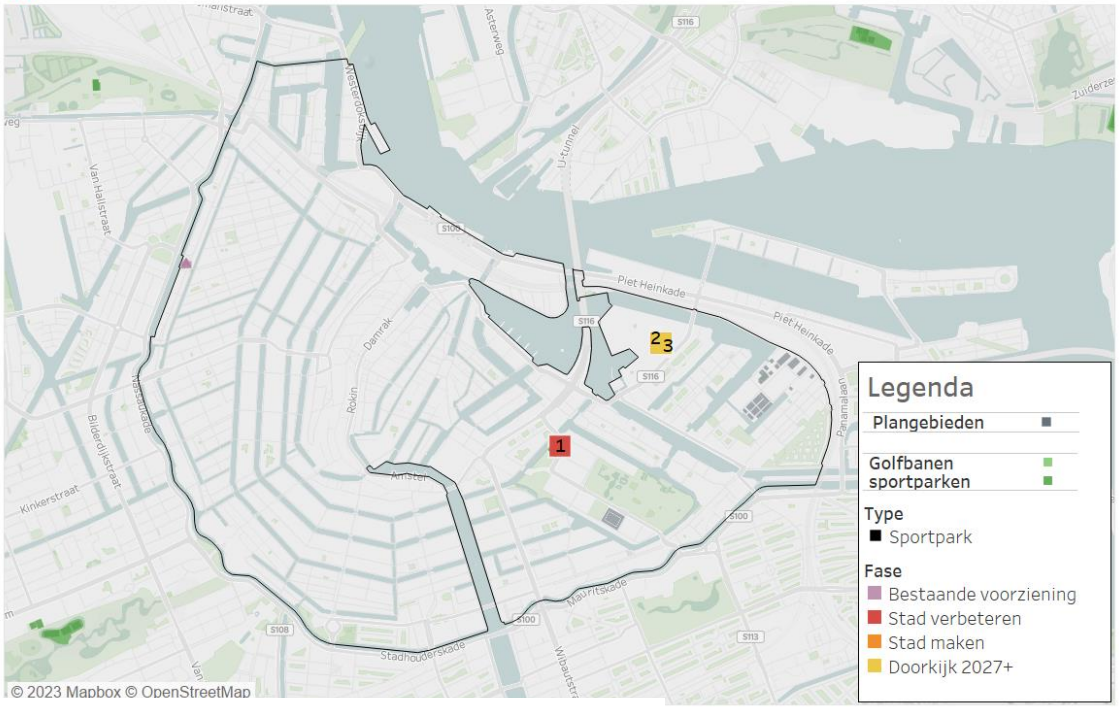

Renoveren clubgebouw en kleedkamers sportpark Parkschouwburg	1
Tijdelijk sportprogramma op het Marineterrein	2
Compact sportcluster Marineterrein	3

5.1.5 Opgave Zuid

Opgave sportnorm	t/m 2027	t/m 2032
Georganiseerde buitensport	10.896 m^2	15.460 m^2
Sporthal	0,3	0,5
Zwembad	0,1	0,1

Grootste opgaven
In vergelijking met andere stadsdelen is er een relatief kleine woningbouwopgave in Zuid. De meest omvangrijke locaties zijn de Zuidas en het Havenstraatterrein. De bouw van woonwijken in nabijgelegen plangebieden zoals het Schinkelkwartier, Ringzone West en het Amstelkwartier, en de verbetering van de infrastructurele verbindingen leiden tot toenemend gebruik van bestaande en (vraag naar) nieuw te ontwikkelen sportvoorzieningen.

De populariteit van de sportvoorzieningen in Zuid is nu al groot, de druk zal verder toenemen. Een slag in de optimalisering van deze accommodaties is nodig om het intensieve (dubbel)gebruik in goede banen te leiden. Het optimaliseren en intensiveren van bestaande sportparken vormt een deel van de oplossing, maar we zetten ook in op sportruimte op de Zuidas. Zowel het gebied rond het Olympisch stadion als de Sporthallen Zuid ondergaan een transformatie. Als onderdeel van de Sportas is dit het kloppend hart van de topsportinfrastructuur van Amsterdam. Een specifieke opgave is de verduurzaming van het De Mirandabad en het Zuiderbad, onder andere is een opgave om deze van het gas af te koppelen.

Plannen 2023-2027

Stad verbeteren
- Restaureren en verduurzamen van het roeicentrum bij de Bosbaan, tweede fase is de renovatie en uitbreiding van de botenloods.
- Optimaliseren van Sportpark Schinkel zodat atletiek en voetbal er beter gebruik van kunnen maken.
- De verduurzaming en optimalisatie van het De Mirandabad. Dit zwembad is verouderd, slecht geïsoleerd, een grootverbruiker van gas en op onderdelen aan vervanging toe. Ook het buitenterrein wordt aangepakt.
- Renovatie accommodatie Winterdijkplein ten behoeve van urban sports en rollerskaten voor Rollerskate Streethockey Vereniging Survivors Amsterdam. De openbaar toegankelijke accommodatie is verouderd, heeft veel achterstallig onderhoud en is op dit moment gevaarlijk om te gebruiken voor sportbeoefening.
- Verduurzamen van het Zuiderbad, met onder andere een luchtwarmtepomp, biovergister, biogaskachel en revisie van de luchtbehandelingskasten.

Stad maken
- Realisatie van een tijdelijke sporthal op de Zuidas als overlooplocatie van Sporthallen Zuid.
- Vanuit buurtbudget is er geld beschikbaar voor een skatelane in de Zuidas. Keuze voor een locatie volgt.

- Intensiveren van sportpark 't Loopveld om een deel van de inwonersgroei van Zuid op te vangen. Hiervoor een verkenning opstarten.

Doorkijk 2027+

- Verplaatsing van Sportpark Buitenveldert om ruimte te maken voor gebiedsontwikkeling. Het nieuwe sportpark ligt naast de Vrije Universiteit en biedt ruimte aan vier voetbalvelden en een clubhuis.
- Herontwikkeling van de Sporthallen Zuid als onderdeel van de planvorming van het project Verdi. Het gaat om vervangende nieuwbouw en uitbreiding van het complex op de huidige kavel. De binnensportaccommodatie krijgt vijf sporthallen en zes topsport trainingsruimtes, met een mix aan sportieve functies voor zowel bewegingsonderwijs als breedte- en topsport.
- Inpassing van buitensportruimte op de Zuidas voor het sporten om de hoek. We kijken onder andere naar kansen binnen projectgebied Verdi, waarbij kansen liggen bij de Schinkeleilanden, in optimalisering en verbinden van de bestaande sportterreinen en omliggende openbare ruimte, en versterking van de Sportas.

SHP Sport en Spelen

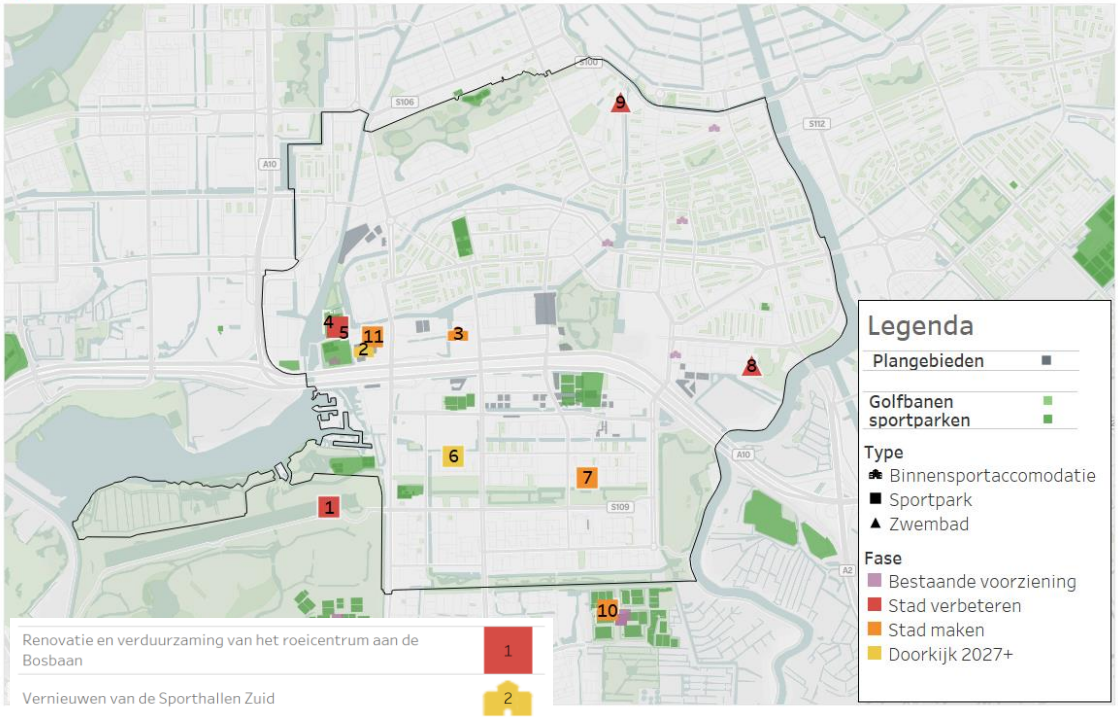

Renovatie en verduurzaming van het roeicentrum aan de Bosbaan	1
Vernieuwen van de Sporthallen Zuid	2
Realisatie tijdelijke sporthal en skatevoorzieningen	3
Optimaliseren van Sportpark Schinkel	4
Renoveren Winterdijkplein voor Urban Sporten en Rollerskate	5
Verplaatsen van sportpark Buitenveldert	6
Optimaliseren sportpark Van Heenvlietlaan	7
Verduurzaming (van het gas af) en optimalisatie van het Mirandabad	8
Zuiderbad verduurzamen (o.a. luchtwarmtepomp)	9
Sportpark 't Loopveld intensivering	10
Inpassing buitensportruimte in Zuidas	11

5.1.6 Opgave Nieuw-West

Grootste opgaven
Nieuw-West kent een grote woningbouwopgave, waarbij rond station Sloterdijk (Haven-Stad) en langs de A10 (Schinkelkwartier en Ringzone West) de grootste gebiedsontwikkeling plaatsvindt. Daarnaast is gezien de lage cijfers in sportparticipatie en voldoende bewegen de sociale opgave in het stadsdeel groot. Het is extra belangrijk om bij de investeringen in sportvoorzieningen kansen te grijpen om bij te dragen aan deze sociale opgaves. We zoeken daarbij aansluiting bij het Nationaal Programma Samen Nieuw-West.
In stadsdeel Nieuw-West liggen veel grote sportparken. Het zijn unieke parken, qua omvang en aanbod. Op de sportparken Ookmeer, Sloten, Spieringhorn en De Eendracht is nog ruimte voor intensivering, wat kansen biedt voor de bestaande, maar ook de nieuwe inwoners van dit deel van de stad. De bereikbaarheid en toegankelijkheid van deze parken is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Voldoende spreiding van sportvoorzieningen is een aandachtspunt. Veel inwoners van stadsdeel West sporten in Nieuw-West. De hockeyverenigingen in het gebied hebben een wachtlijst, en vooral in de Ringzone is behoefte aan extra tennisbanen. De gebiedsontwikkeling (Ringzone West, Schinkelkwartier) biedt kansen sport beter te spreiden, als onderdeel van de nieuwe woonwijken.

Op termijn is een nieuw zwembad nodig om in de behoefte te voorzien van dit deel van de stad (vanuit de behoefte van Nieuw-West, West en Zuid). Gezien de spreiding en sociale opgaven ligt het voor de hand dat dit zwembad in de zuidwestflank van de stad komt. In 2023-2024 wordt een locatiestudie gestart. Daarnaast is in de plannen van het Schinkelkwartier is ruimte voor binnensport, gekoppeld aan een nieuwe VO-school opgenomen.

Opgave sportnorm	t/m 2027	t/m 2032
Georganiseerde buitensport	38.506m^2	67.761 m^2
Sporthal	0,8	1,4
Zwembad	0,2	0,4

Plannen 2023-2027

Stad verbeteren
- Intensivering en optimalisering van Sportpark Ookmeer voor meer (en meer divers) aanbod van sport. Naast lopende plannen (nationaal Trainingscentrum honkbal en softbal realiseren, aanleggen van een ASM-veld) wordt een toekomstplan opgesteld als kader voor toekomstige initiatieven.
- In de Lodewijk van Deysselbuurt zijn plannen voor een jongerencentrum XL, inclusief sportruimte.
- Intensivering en toegankelijker maken van Sportpark Sloten. In 2022/2023 wordt de ondergrondse infrastructuur vernieuwd. Verder wordt gewerkt aan een toekomstplan voor het sportpark om de basis (groen, wegen, water) op orde te brengen en de sportruimte te intensiveren in verband met 11.000 nieuwe woningen in het Schinkelkwartier. Het plan dient ook als toetsingskader voor nieuwe initiatieven.

- Optimalisering van Sportpark De Eendracht. Het aantal kleedkamers in het sportverzamelgebouw wordt uitgebreid. Er wordt een captatienet (aardwarmte-installatie) aangelegd onder een van de sportvelden.
- Herontwikkeling van Sportpark Sloten-West. Dit sportpark functioneert nu nog als incidentele uitvalsbasis voor meerdere hockeyverenigingen in de stad.
- Verduurzamen van het Sloterparkbad (zonnepanelen).

Stad maken

- Optimalisering en intensivering van Sportpark Spieringhorn om meer ruimte te bieden aan bestaande verenigingen en de extra behoefte vanuit Sloterdijk op te kunnen vangen. Ingrepen bestaan uit de realisatie van twaalf tennisvelden, verplaatsing van hockeyvelden en de uitbreiding met een vijfde hockeyveld, verplaatsing van voetbalvelden en het omzetten van gras naar kunstgras, het vergroten van de toegankelijkheid van het park, het verbeteren van de groen parkstructuur van het sportpark, duurzaamheidsmaatregelen en inpassing van een sporthal in combinatie met een school voor primair onderwijs.
- Realisatie van een pumptrack. Zoeklocaties zijn sportpark Sloten en gebiedsontwikkeling Schinkelkwartier.
- Beweegpark realiseren aan de zuidzijde van de Sloterplas.

Doorkijk 2027+

- Het toevoegen van een nieuw zwembad (25-meterbad en doelgroepenbad) in de Zuidwest flank van de stad. Hiervoor wordt in 2024-2025 een locatiestudie opgestart. Gezien de sociale opgave en spreiding aan zwemwater in de stad is dit een voor de hand liggend zoekgebied.
- Nieuwe sportruimte om de extra sportbehoefte op te vangen als gevolg van de inwonersgroei in de Ringzone West en het Schinkelkwartier. Naast inpassing van sport in de nieuwe wijken wordt vanuit het Schinkelkwartier gekeken naar verdere intensivering van Sportpark Sloten en het toevoegen van sportruimte in De Oeverlanden als sport- en recreatielandschap. Verder maakt een nieuwe sporthal onderdeel uit van de plannen. Voor de Ringzone West en de gebiedsontwikkeling rond centrumgebied Osdorp en in Geuzenveld-Slotermeer wordt de koppeling gemaakt met het intensiveren van Sportpark Ookmeer.

SHP Sport en Spelen

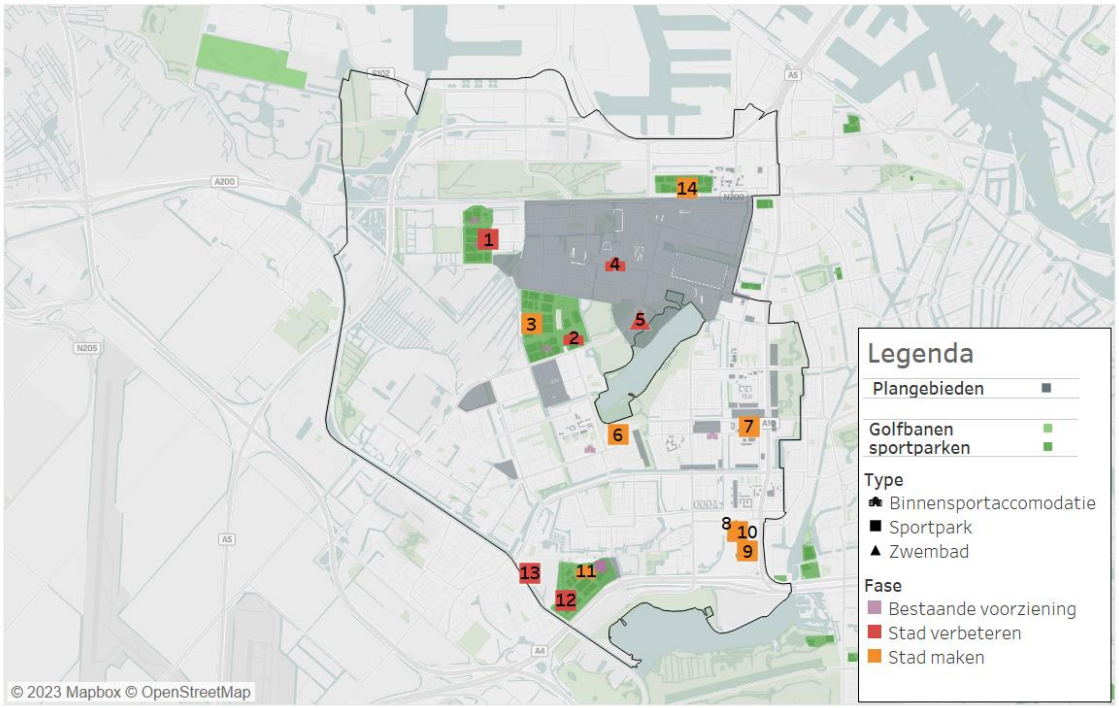

Optimaliseren van sportpark De Eendracht	1
Intensiveren Sportpark Ookmeer	2
Intensiveren sportpark Ookmeer (lange termijn)	3
Sportzaal in jongerencentrum XL	4
Verduurzamen van het Sloterparkbad	5
Urban sportpark langs de Sloterplas	6
Buitensportruimte RIngzone West	7
Buitensportruimte in het Schinkelkwartier (tijdelijk)	8
Buitensportruimte in het Schinkelkwartier	9
Nieuw zwembad zuidwestflank	10
Verkenning herontwikkeling Velodrome	11
Intensiveren en toegankelijker maken Sportpark Sloten	12
Herontwikkeling van sportpark Sloten West	13
Herontwikkeling sportpark Spieringhorn	14

5.1.7 Opgave West

De grootste gebiedsontwikkeling in West vindt plaats in Haven-Stad en langs de A10 (Ringzone West). Daarnaast wordt het gebied van de centrale markthallen herontwikkeld.
Stadsdeel West heeft relatief weinig sportvoorzieningen, zowel binnen als buiten, en doorgaans zijn deze maximaal bezet.
Voldoende en een nabij aanbod van sportvoorzieningen is een aandachtspunt. Veel inwoners van stadsdeel West sporten buiten het stadsdeel, vooral in Nieuw-West en -in mindere mate- Zuid. Daarnaast is behoefte aan extra tennisbanen. De gebiedsontwikkeling op de grens (Haven-Stad, Ringzone West, Schinkelkwartier, Zuidas) biedt kansen om meerdere stadsdelen te laten profiteren van nieuwe sportvoorzieningen. Daarnaast pakken we de bestaande spotparken aan om een meer divers gebruik te stimuleren, zoals sportpark Multatuli (toevoegen tennis en openbare sporttoestellen). West kent daarnaast een grote opgave voor de binnensport. Het gaat dan met name om het na schooltijd toegankelijk maken van bestaande gymzalen.

Opgave sportnorm	t/m 2027	t/m 2032
Georganiseerde buitensport	22.180m^2	43.055 m^2
Sporthal	0,4	0,8
Zwembad	0,1	0,3

Plannen 2023-2027

Stad verbeteren

- Optimalisering en intensivering van Sportpark Multatuli. Werkzaamheden bestaan uit de aanleg van tennisvelden en openbare sport- en speelplekken, het toegankelijker maken van het park en het nemen van duurzaamheidsmaatregelen.
- Brediusbad afdekken van zwemwater zodat het water niet verdampt.

Stad maken

- Nieuwe sportzaal in Sloterdijk-1 Zuid in combinatie met twee scholen voor primair onderwijs.

Doorkijk 2027+

- Onderzoek naar de herontwikkeling van Sportpark Transformatorweg, dat binnen de gebiedsontwikkeling van Haven-Stad behouden blijft als sportpark voor de wijken in West en Centrum.

SHP Sport en Spelen

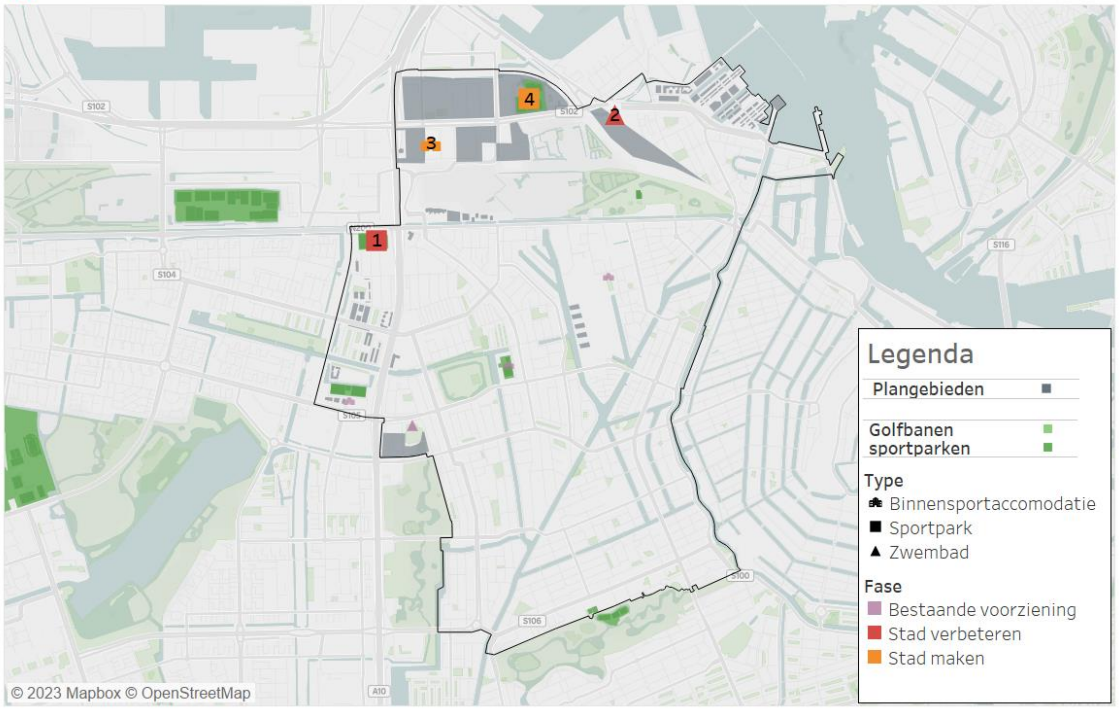

Toevoegen sportruimte op sportpark Multatuli	1
Overdekken zwemwater in het Brediusbad	2
Sportzaal in Sloterdijk-1 Zuid	3
Onderzoek herontwikkeling sportpark Transformatorweg	4

5.1.8 Opgave Weesp

Grootste opgaven
De woningbouwopgave van Weesp concentreert zich in de nieuwe woonwijk Weespersluis, met de toevoeging van zo'n 2700 woningen. Uitgaande van één sporthal per 20.000-24.000 inwoners bieden sporthallen Aetsveld en de in 2022 opgeleverde sporthal Weespersluis komende jaren voldoende ruimte aan de binnensportverenigingen en het bewegingsonderwijs.

De sportaccommodaties voor de bestaande buitensportverenigingen bieden binnen de sportparkgrenzen onvoldoende ruimte om de complete groei op te vangen. Voor de grootste sporten, voetbal en hockey valt er een grotere gebruikersvraag te verwachten dan de bestaande sportvelden aankunnen. Dit vraagt om een ontwikkelstrategie op de schaal van heel Weesp om tijdig buitensportruimte toe te kunnen voegen, afhankelijk van het tempo van de woningbouw.
In het sportaanbod in Weesp ligt de nadruk op gezonde, maatschappelijk actieve sportverenigingen. Er liggen kansen voor voorzieningen die inspelen op nieuwe sporttrends, zoals urban sports en on-demand sporten.

Opgave sportnorm	t/m 2027	t/m 2032
Georganiseerde buitensport	24.750 m^2	24.750 m^2
Sporthal	0,3	0,3
Zwembad	0,1	0,1

Plannen 2023-2027

Stad verbeteren
- Nieuwe invulling voor de handbalaccommodatie op Sportpark Vechtoever, voorheen gebruikt door handbalvereniging WeHave. Met de verhuizing naar sporthal Weespersluis komt dit pand leeg te staan.
- Het handbalveld wordt omgezet naar een hockeyveld (kwartveld dat zowel voor training als voor competitie geschikt is, maar ook geschikt voor andere sporten).

Stad maken
- Renovatie van het skatepark in de wijk Aetsveld.
- Realiseren van een beheeraccommodatie (loods voor opslag, kantoor) op sportpark Papelaan. In dit gebouw kunnen we de beheerders van de sportparken in Zuidoost en Weesp herbergen.
- Op de openbare sportstrook op Sportpark Papelaan zetten we het trapveld van gras om een volwaardig kunstgras jeugdveld. Zo vangen we de groei van de voetbalvereniging op.

Doorkijk 2027+
- Buitensportruimte realiseren om te voorzien in de sportbehoefte door de inwonersgroei de komende jaren (vooral door de woningbouw in de nieuwe wijk Weespersluis). Dit biedt tegelijkertijd kansen om het bestaande buitensportaanbod in Weesp te verbreden met nieuwe sporten en sportvormen.

SHP Sport en Spelen

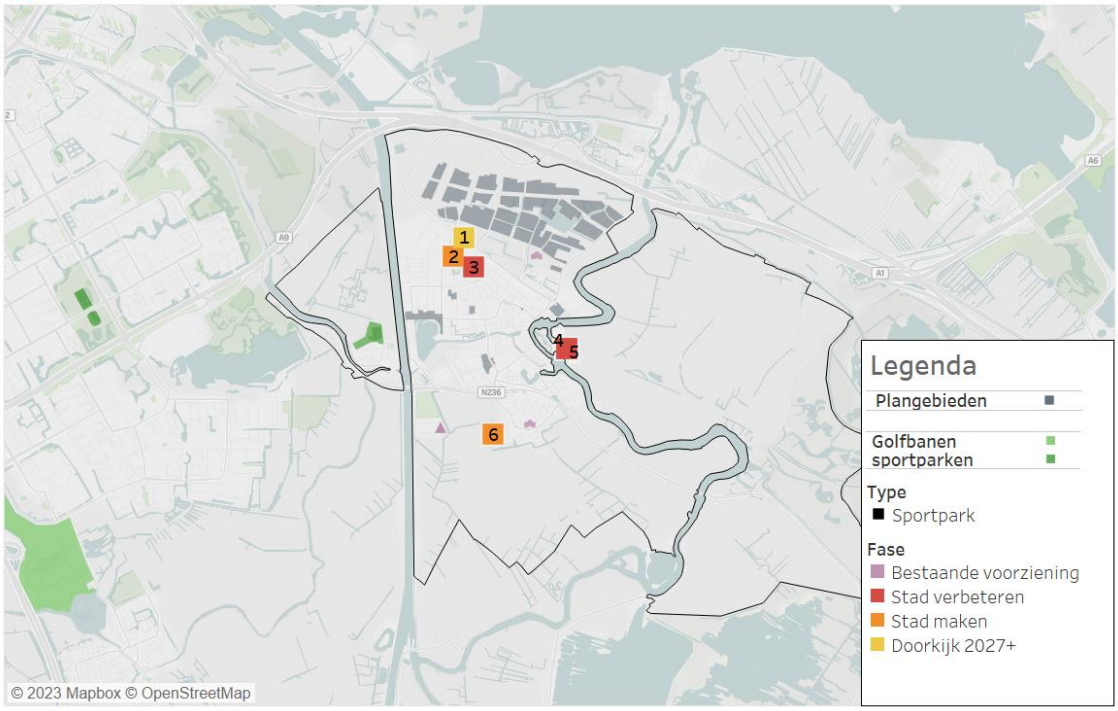

Extra buitensportruimte t.b.v inwonersgroei Weespersluis	1
Gras voetbalveld omzetten naar kunstgras (openbare sportstrook)	2
Beheerdersgebouw sportpark Papelaan	3
Nieuwe invulling voor het handbal-clubhuis op sp. Vechtoever	4
Omzetten handbalveld naar hockey op sportpark Vechtoever	5
Renoveren skatepark in de wijk Aetsveld.	6

6 Financiën en risico's

6.1 Financiën

Het SHP is een koersdocument, waar geen financiële en juridische consequenties aan kunnen worden verbonden. Dat wil zeggen dat in dit hoofdstuk de koppeling wordt gemaakt tussen opgaven en financiën, om inzicht te kunnen bieden in de te verwachten investeringsaanvragen voor voorzieningen in de komende jaren. Echter, uit dit SHP volgt geen claim op de begroting. Concrete investeringsaanvragen voor specifieke voorzieningen worden altijd gedaan op projectbasis.

Werkwijze en uitgangspunten
De investeringen in sportvoorzieningen worden gefinancierd met een krediet uit de gemeentelijke algemene middelen. Bij sporthallen is er vaak sprake van cofinanciering met onderwijshuisvesting. Het kan voorkomen dat een sportvoorziening verplaatst moet worden voor een ruimtelijke ontwikkeling. In dit geval wordt een eventuele her- of nieuwbouw (mede) gefinancierd vanuit de grondexploitatie. De aanvraag voor financiële middelen voor sporten en spelen in de openbare ruimte verloopt ook via andere directies, zoals Verkeer en Openbare Ruimte, of de bestuurscommissies.

Stad zijn, verbeteren en maken
Stad zijn: investeringen die wettelijk verplicht zijn en/of erop gericht zijn het bestaande voorzieningenniveau van de stad te handhaven. Denk hierbij voor sport bijvoorbeeld aan het vervangen van de kunstgras toplaag van een sportveld. Of het vervangen van de ondergrondse technische infrastructuur van een sportpark, zoals bekabeling.

Stad verbeteren: investeringen die erop gericht zijn de levensduur te verlengen of de prestaties te verbeteren. Maar ook het uitbreiden van het voorzieningenniveau in specifieke kwetsbare wijken. Voor sport bijvoorbeeld het verduurzamen van sportvoorzieningen met zwembaden als prioriteit.

Stad maken: investeringen die gericht zijn op uitbreiding van het aanbod, waarbij het voorzieningenaanbod meegroeit met de groei van de stad. De Amsterdamse referentienorm is hiervoor een belangrijk instrument. Voor sport gaat het dan bijvoorbeeld om de realisatie van nieuwe sportvoorzieningen in ontwikkel- en uitbreidingsgebieden.

Investeringsopgave

Tabel 1. Investeringskosten behorend bij de totale opgave zoals beschreven in H5.
In miljoen (prijspeil januari 2023)

Type stad	2023	2024	2025	2026	2027	Totaal
Stad zijn	21	16	9	16	6	68
Stad verbeteren	9	3	4	7	5	28
Stad maken	9	27	22	12	3	73

Het investeringsplafond voor zogeheten onrendabele reguliere investeringen in sportvoorzieningen is €25 miljoen euro per jaar. Opgeteld komt dit plafond voor de periode 2023-2027 uit op een totaal van €125 miljoen. Met de € 16,3 miljoen die vrijkomt uit eerdere jaren, betekent dit een totale investeringsruimte van ruim €141 miljoen. Het totaal benodigde investeringsbedrag op basis van de geïnventariseerde opgave is €169 miljoen. Het investeringsbedrag is daarmee hoger dan het beschikbare plafond. De verwachting is dat een deel van de projecten vertraagt of niet doorgaat en dat daardoor het gat tussen de opgave en de beschikbare middelen kleiner wordt of zelfs wegvalt.

Programma- en exploitatiekosten

Een gemeentelijke sportvoorziening gaat vrijwel altijd gepaard met exploitatie- en beheerkosten. Alleen als de accommodatie extern wordt beheerd is dit anders. De middelen voor beheer en exploitatie worden tegelijk met de investeringsaanvraag aangevraagd. Het gaat hierbij om alle kasstromen die tijdens de exploitatie van de investering optreden, waarbij ook rekening wordt gehouden met mogelijke inkomsten. Vrijwel elke sportaccommodatie heeft een exploitatietekort (verschil tussen inkomsten en uitgaven). Hoe hoog dit tekort is, hangt af van het type accommodatie en het kwaliteitsniveau van de accommodatie.

Bijlagen

Bijlage 1 Beleidskaders

Amsterdams coalitieakkoord 2023-2027; vastgesteld 2022
Sporten en bewegen heeft een apart hoofdstuk in het coalitieakkoord van het stadsbestuur dat in 2022 is aangetreden. Het vormt een belangrijk kader voor het voorliggende SHP, in combinatie met eerder vastgesteld beleid en de uitkomst van actuele analyses en onderzoeken. De kern van het coalitieakkoord is dat Amsterdam extra inzet op sport en bewegen juist op die plekken in de stad waar dit niet vanzelfsprekend, of niet toegankelijk genoeg is.

Hoofdgroenstructuur; vastgesteld beleid in ontwikkeling

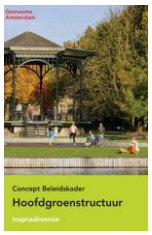

Sportparken in Amsterdam zijn onderdeel van de Hoofdgroenstructuur (HGS), waarin sprake is van acht groentypen. Het groentype *sportpark* stuurt aan om de ruimte zo optimaal mogelijk te benutten voor sport, met gebruiks- en bouwregels. De HGS is van groot belang voor de doorontwikkeling van de sportparken en de zwembaden en het op een aantal specifieke locaties inpassen van nieuwe ruimte voor de meer extensieve sport (sportlandschappen). De besluitvorming over de nieuwe Hoofdgroenstructuur is uitgesteld in afwachting van het referendum. Wanneer het ter vaststelling aan de gemeenteraad wordt voorgelegd is nog onduidelijk. Tot die tijd is het oude beleidskader nog van kracht.

Programma De Gezonde Stad

Het programma Gezonde Stad is een handreiking en inspiratiebron voor het bevorderen van gezondheid in ruimtelijke plannen. Het programma stelt twaalf principes vast voor een gezonde leefomgeving, waaronder 'Sport is om de hoek'.

Strategisch Plan Sporten en spelen in de openbare ruimte; vastgesteld 2021
Het Strategisch Plan Sporten en Spelen in de Openbare Ruimte 2021-2024 laat zien wat er de komende vier jaar waar nodig is op het gebied van sporten en spelen in de openbare ruimte en hoeveel dat kost. Zodat op de juiste plekken in Amsterdam voldoende en fijn ingerichte ruimte is, blijft en komt om te kunnen spelen en sporten in de openbare ruimte.

Omgevingsvisie Amsterdam 2050; vastgesteld 2021

De Omgevingsvisie Amsterdam 2050 is in juni 2021 vastgesteld door de gemeenteraad. Daarin geldt het realiseren van voldoende buitensportaanbod als belangrijke voorwaarde voor een complete stad. In 2022 en 2023 wordt de Omgevingsvisie op een aantal onderdelen verder uitgewerkt.

Agenda Urban Sports 2021-2025; vastgesteld 2021

In 2021 is de Agenda Urban Sports 2021-2025 vastgesteld door de gemeenteraad. Doelstellingen zijn om de openbare ruimte van de stad beter in te richten voor urban sports en meer en betere sport- en speelplekken en accommodaties te realiseren voor urban sports.

Routekaart Klimaat Neutraal 2050 en Strategie Amsterdam Circulair 2020-2025; vastgesteld 2020

Beide zijn vastgesteld in 2020. Een van de belangrijkste duurzaamheidsdoelstellingen uit deze agenda's is dat de eigen organisatie (bedrijfsvoering, inkoop en vastgoed) klimaatneutraal en aardgasvrij is in 2030.

Kunstgrasnota; vastgesteld 2020

De kunstgrasnota is in 2020 opgesteld om toe te werken naar meer toekomstbestendige sportparken, met ambities en concrete acties om duurzame, ecologische en klimatologische kwaliteiten van sportparken te versterken. We maken weloverwogen en objectief de keuze voor kunstgrasvelden.

Agenda Zwembaden; vastgesteld 2018

De Agenda Zwembaden 2025 is vastgesteld in 2018 met als doel de continuïteit in het zwembadaanbod te borgen. Onderdeel van de agenda is een uitvoeringsagenda voor de periode 2018-2022.

Agenda Topsport en Evenementen 2025, 2018

In maart 2018 heeft de gemeenteraad de Agenda Topsport en Evenementen 2025 vastgesteld als uitwerking van de Sportvisie 2025. Belangrijk daarin is dat Amsterdam samen met haar partners structureel investeert in de op- en uitbouw van een professioneel topsportklimaat met optimale faciliteiten voor sporters met en zonder handicap.

Visie Openbare Ruimte; vastgesteld 2017

De Visie Openbare Ruimte 2025 is vastgesteld door de gemeenteraad in 2017. Openbare ruimte moet mooi, groen en toegankelijk zijn en uitnodigen om in te sporten en bewegen. Daarom creëren we meer voorzieningen en maken we goed toegankelijke ruimte voor sport en spel op straat en in het groen, voor kinderen, volwassenen en ouderen.

Watervisie 2040; vastgesteld 2016

In 2016 stelde de gemeenteraad de Watervisie 2040 vast. Die visie geeft een goed beeld van de veelheid aan functies en relaties die het water in Amsterdam heeft en hoe er naar water en het gebruik gekeken wordt.
In 2021 heeft het college van B&W het Ambtelijk Handboek zwemmen en zomerrecreatie aan het water vastgesteld. Dit handboek heeft betrekking op de ambitie om te komen tot meer openbaar zwemwater. Deze ambitie is ook opgenomen in de Omgevingsvisie.

Sportvisie 2025 - De Sportieve Stad, 2016

In 2016 is de Sportvisie 2025 - De Sportieve Stad vastgesteld door de gemeenteraad. De Sportvisie is nog steeds de basis voor het sportbeleid van Amsterdam en ook voor dit SHP. In de visie staan 4 pijlers centraal: sportparticipatie, sportieve ruimte, sportaanbieders en topsport. De Sportvisie is sinds de vaststelling op onderdelen uitgewerkt.

Bijlage 2. Sportvoorzieningen in Amsterdam

Buitensport

Kenmerken

- Amsterdam heeft in totaal 38 gemeentelijke sportparken en 26 tennisparken.
- Totaal m² aan sportvelden en andere sportondergronden is 2.233.110 m².
- Totale sportparkterrein (inclusief parkeren, gebouwen etc.) heeft een oppervlakte van 5.016.846m² (vergelijkbaar met zes keer de Sloterplas).
- Op de sportparken liggen 593 sportvelden.
- Bijzondere accommodaties zijn de Bosbaan (roeien), het Olympisch Stadion, de Jaap Eden IJsbaan en het Velodrome.

Zwembaden en watersport

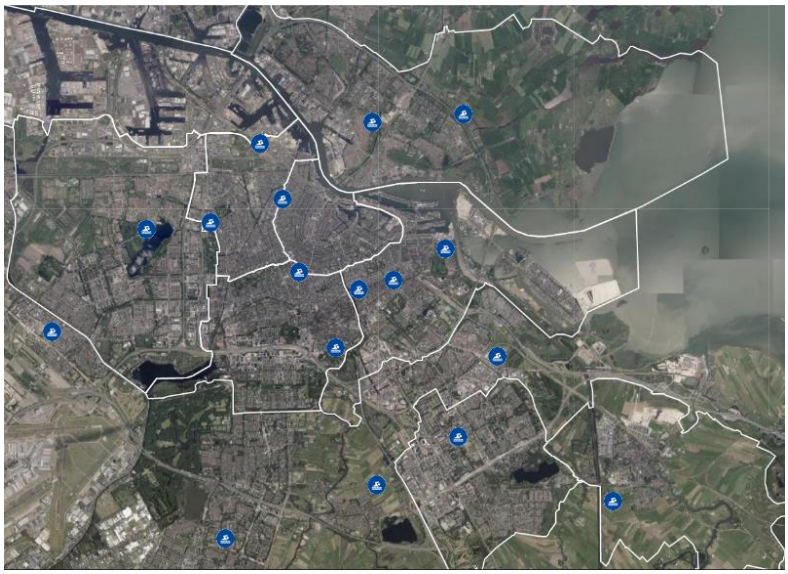

Kenmerken

- 11 gemeentelijke zwembaden, waarvan 2 buitenbaden, 5 binnenbaden en 4 zwembaden met een binnen- en buitenbad.
- In totaal gaat het hierbij om 7.500 m² overdekt zwemwater en 10.000 m² openlucht zwemwater
- Zwemmen kan ook in de 16 openbaar toegankelijke peuter- of pierenbaden.
- De tien baden samen trokken voor corona jaarlijks ongeveer 2.250.000 zwembezoekers.
- Daarnaast zijn er 11 formele zwemplekken in het open water in en rondom Amsterdam, waaronder het Sloterstrand, Strand IJburg, de Oudekerkerplas en de Gaasperplas.

Binnensport

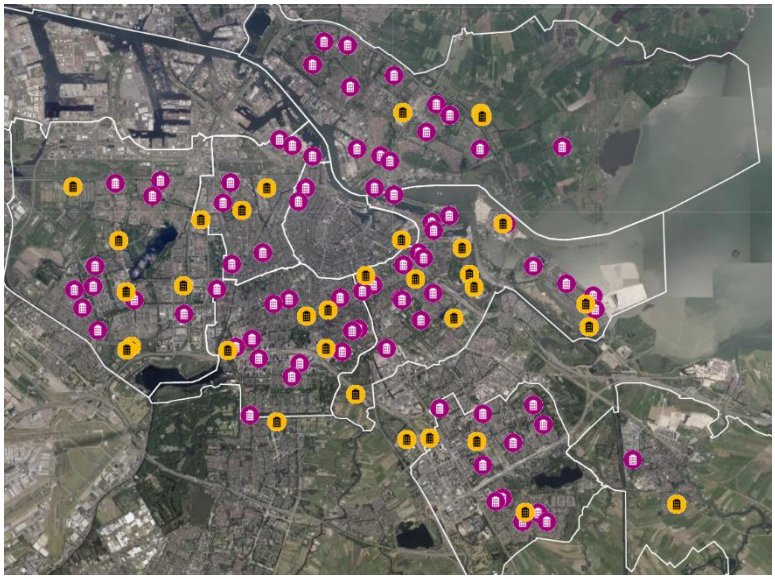

Kenmerken

- Er kan gesport worden in 29 sporthallen, verdeeld over 23 accommodaties, en 9 sportzalen.
- Bruto vloeroppervlak (BVO) van het huidige aanbod is 114.918 m², ongeveer drie keer de footprint van de Johan Cruijff ArenA.
- Sporthallen Zuid is verreweg de grootste binnensportaccommodatie, met vier sporthallen en één schermzaal, en doet ook dienst als topsport- en evenementenlocatie.
- 85 gymzalen van scholen zijn opengesteld voor sportbeoefening buiten schooltijd.

Sporten en spelen in de openbare ruimte

Kenmerken

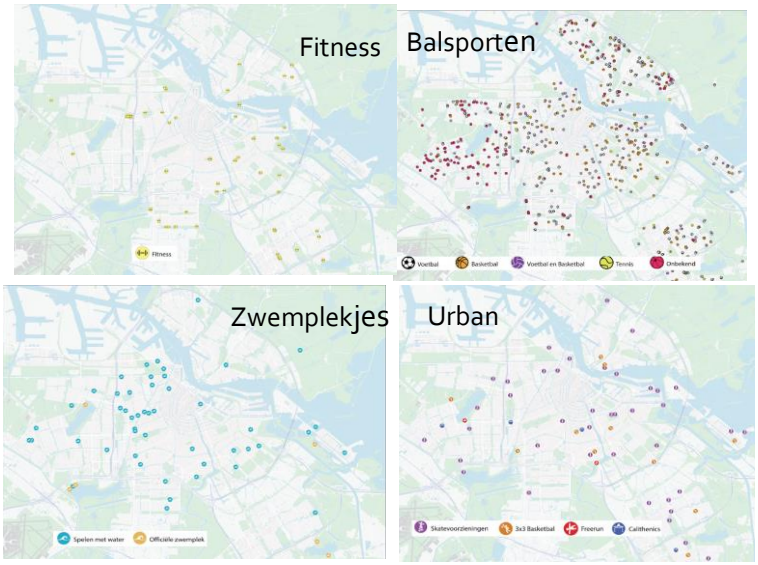

- 8.000 sport- en speelplekken verspreid over Amsterdam.
- Deze plekken zijn grofweg te verdelen in een divers aanbod van speeltuinen, urban sports (zoals een skatebaan), fitness, balsporten en waterrijke plekjes zoals pierenbadjes.
- Amsterdam telt daarnaast negen natuurspeeltuinen en twee kwiekroutes (beweegroutes voor ouderen).
- Ook liggen er 30 gemarkeerde hardlooproutes door de stad heen met een totale afstand van 137 kilometer.

Sportclubs

Meer dan 100.000 Amsterdammers zijn lid van een sportvereniging. Voetbal, hockey en tennis zijn verreweg de grootste sporten in Amsterdam, met in totaal 80.000 verenigingsleden. Dit zijn ook de sporten die de meeste ruimte vragen. Overige sporten met opgaven worden kort belicht.

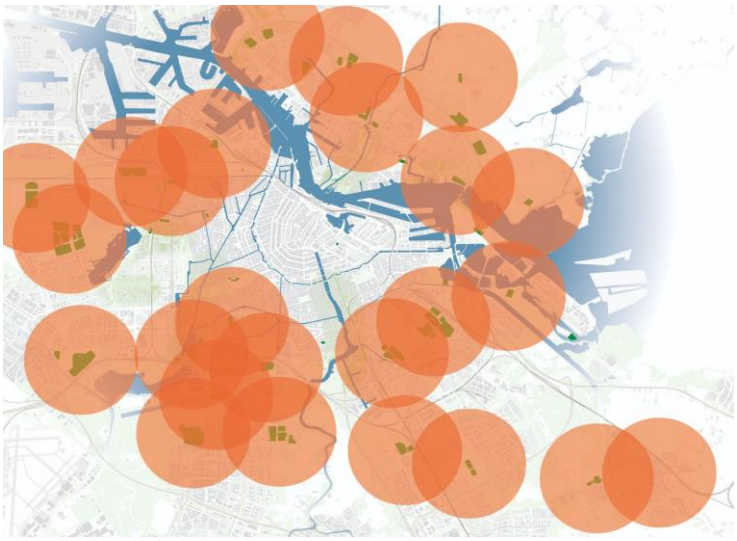

Voetbal

Kenmerken

- Voetbal is de grootste verenigingssport in Amsterdam met circa 32.000 bondsleden. Het ledenaantal is de afgelopen jaren stabiel gebleven en kent zelfs een lichte groei.
- Amsterdam telt 58 voetbalverenigingen verspreid over 26 sportparken.
- Uitgezonderd stadsdeel Centrum heeft elk stadsdeel een voetbalaccommodatie.
- In stadsdelen Oost en Nieuw-West wonen de meeste voetballers.
- In Oost voetballen veruit de meeste Amsterdammers, ruim 9.000.
- Er wordt op 138 voetbalvelden gesport, waarvan 75 met kunstgras, 61 met gras, en 2 met een wetra ondergrond.
- Aangepaste voetbalvormen (welpenvoetbal, walking football)

Tennis

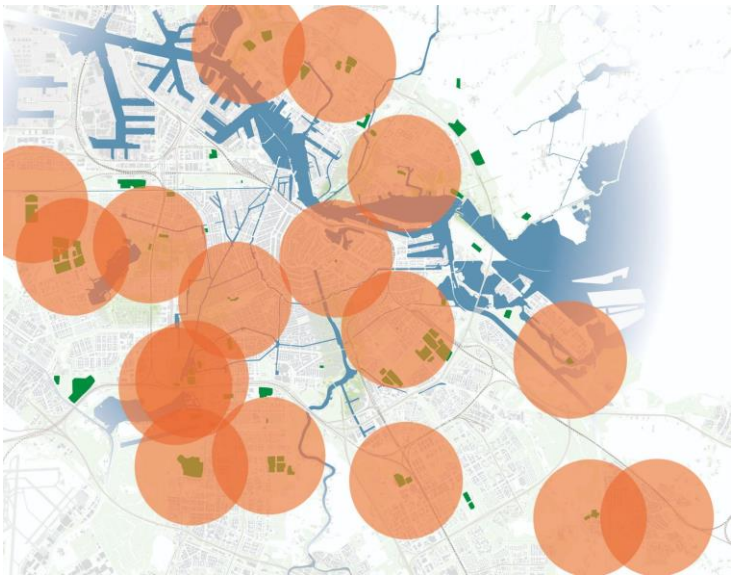

- Tennis is de op een na grootste verenigingssport in Amsterdam met ruim 21.000 bondsleden.
- Amsterdam telt 30 tennisverenigingen, 231 tennisbanen verspreid over 26 tennisparken.
- Elk stadsdeel heeft een tennisaccommodatie.

Hockey

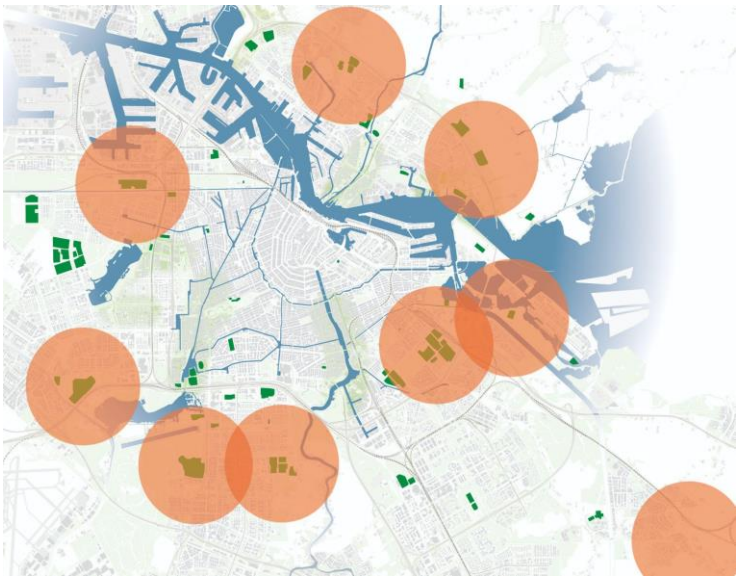

Kenmerken

- Hockey heeft in Amsterdam ruim 16.000 bondsleden.
- Amsterdam telt 12 hockeyverenigingen verspreid over 8 sportparken.
- In de stadsdelen Centrum, Zuid en West zijn geen hockeyaccommodaties.
- In de stadsdelen Zuid (5.768) en Oost (3.575) wonen de meeste hockeyers.
- In Amstelveen hockeyen veruit de meeste Amsterdammers (10.302, sportpark Amsterdamse Bos en sportpark 't Loopveld).
- Op 48 hockeyvelden wordt gesport, waarvan 43 met kunstgras en 5 met gras.

Overige sporten

De sportparken in Amsterdam bieden onderdak aan een groot aantal sporten. Bij veldsporten gaat het naast de vier genoemde sporten om handbal, korfbal, honk- en softbal, rugby, American football en cricket. Daarnaast bieden de sportparken onderdak aan onder meer atletiek, beachvolleybal, golf, wielrennen, BMX, handboogsport, lacrosse en frisbee. Ook worden ze gebruikt voor schoolsport en buurtsport.

Bewegingsonderwijs

Sportparken en binnensportaccommodaties zijn niet alleen een thuis voor sportverenigingen. Ook veel leerlingen van de Amsterdamse scholen krijgen er wekelijks lessen lichamelijke opvoeding. Scholen zijn voor die lessen in de buitenlucht vrijwel geheel afhankelijk van gemeentelijke sportvelden. De landelijke eisen voor de afstand tussen de school en de plek waar gym wordt gegeven, is voor primair onderwijs maximaal één kilometer hemelsbreed, en voor voortgezet onderwijs maximaal twee kilometer.